

TTÜ Meresüsteemide instituut

TÜ Eesti mereinstituut

Eesti merestrategia meetmekava ajakohastamine

Meetmete esialgne nimekiri ja kirjeldused avalikustamiseks

Leping: nr 2-1/3/2020

Lepingu lõpptähtaeg: 31.01.2022

Tellijä: Keskkonnauuringute Keskus

U. Lips

Lepingu vastutav täitja

TALLINN

2021

SISUKORD

ANNOTATSIOON.....	4
1. Merestrategia meetmete esialgse nimekirja koostamine	5
2. Merestrategia uute meetmete esialgne nimekiri	8
2.1. Bioloogiline mitmekesisus ja toiduvõrgustikud (D1, D4)	8
2.2. Võõrliigid (D2)	9
2.3. Kalad (D3)	9
2.4. Eutrofeerumine (D5).....	10
2.5. Merepõhja elupaigad (D6).....	10
2.6. Hüdrograafilised muutused (D7)	11
2.7. Ohtlikud ained (D8, D9)	11
2.8. Mereprügi (D10)	12
2.9. Veealune müra (D11).....	13
3. Esialgne meetmete nimekiri	14
4. LISA 1 – meetmete kirjeldused	18
Meede BALEE-M017.....	18
Meede BALEE-M019.....	21
Meede BALEE-M020.....	23
Meede BALEE-M021.....	25
Meede BALEE-M022.....	26
Meede BALEE-M024.....	28
Meede BALEE-M026.....	30
Meede BALEE-M030.....	33
Meede BALEE-M032.....	35
Meede BALEE-M035.....	38
Meede BALEE-M036.....	40
Meede BALEE-M039.....	41
Meede BALEE-M040.....	42
Meede BALEE-M043.....	45
Meede BALEE-M044.....	46
Meede BALEE-M046.....	47
Meede BALEE-M047.....	48
Meede BALEE-M049.....	50
Meede BALEE-M051.....	51
Meede BALEE-M052.....	52
Meede BALEE-M053.....	53

Meede BALEE-M055.....	55
5. LISA 2 – Olemasolevate meetmete täiendustepanekud.....	56
Meetme BALEE-M002 „Vesiviljeluse piirkondlike kavade koostamine võimaliku keskkonnasurve ohjamiseks“ täiendustepanekud	56
Meetme BALEE-M010 „Otse merre juhitava sademeveekanaliseerimise ja puhastussüsteemide korrastamine, et ohjata sademeveega toitainete, ohtlike ainete ja prügi sissekannet merre“ täiendustepanek.....	58
Meetme BALEE-M008 „Püügialandmetest teavitamise elektroonilise süsteemi rakendamine kalapüügi paremaks kontrollimiseks ja püügivahendite hülgamise välistamiseks“ täiendustepanek.....	59
6. LISA 3 – Kavandatavad uuringud.....	60
Uuring BALEE-R023	60
Uuring BALEE-R025	61
Uuring BALEE-R027	63
Uuring BALEE-R028	65
Uuring BALEE-R029	67
Uuring BALEE-R031	69
Uuring BALEE-R033	71
Uuring BALEE-R037	73
Uuring BALEE-R054	74

ANNOTATSIOON

EL merestrateegia raamdirektiivi (MSRD, 2008/56/EÜ) kohaselt koostati 2016. aastaks Eesti merestrateegia meetmekava, mille rakendamise eesmärgiks oli saavutada või säilitada Eesti merealade hea keskkonnaseisund (HKS) aastaks 2020. Kaasajastatud meetmekava on vajalik välja töötada ja seda rakendada alates aastast 2022, kui hea keskkonnaseisund on jäänud saavutamata. Käesoleva töö raames on selleks analüüsitud Eesti mereala keskkonnaseisundi hetkeseisu, Eesti mereala keskkonnaseisundit mõjutavaid survetegureid ja inimtegevuse valdkondi, survetegurite tulevikuprognooosi ning olemasolevate meetmete tõhusust ja piisavust.

Käesolev vahearuanne annab lühiülevaate põhjendustest, miks uusi meetmeid erinevates valdkondades on vajalik rakendada ning toob ära esialgse nimekirja potentsiaalsetest uutest meetmetest. Iga välja pakutud meetme kohta on täidetud meetme kirjeldusleht. Meetmete väljatöötamisel ja vahearuande koostamisel osales ekspertide rühm, mis koosnes Tallinna Tehnikaülikooli Meresüsteemide instituudi ja Tartu Ülikooli Eesti mereinstituudi esindajatest.

Eesti merestrateegia meetmekava ajakohastamist rahastab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (riigihanke viitenr 221534).

1. MERESTRATEEGIA MEETMETE ESIALGSE NIMEKIRJA KOOSTAMINE

EL merestrateegia raamdirektiivi (MSRD, 2008/56/EÜ)¹ kohaselt koostati 2016. aastaks Eesti merestrateegia meetmekava², mille rakendamise eesmärgiks oli saavutada või säilitada Eesti merealade hea keskkonnaseisund (HKS) aastaks 2020. Kaasajastatud meetmekava on vajalik välja töötada ja seda rakendada alates aastast 2022, kui hea keskkonnaseisund on jäänud saavutamata.

Meetmekava koostamisel 2016. aastal ja Eesti mereala seisundi hindamisel 2018. aastal toodi peamiste keskkonnaprobleemidena välja merekeskkonna eutrofeerumine ja saastumine ohtlike ainetega. Eutrofeerumist põhjustav liigne toitainete koormus satub merekeskkonda peamiselt maismaalt jõgede kaudu, aga ka õhu kaudu (eelkõige lämmastik) ja otselaskudest. Vastavad inimtegevuse valdkonnad on põllumajandus, transport, tööstus, olme jmt. Ohtlikud ained pärinevad samuti peamiselt maismaalt ja levivad merekeskkonda jõgede ja õhu kaudu (lokaalselt ka otselaskudest). Vastavad inimtegevuse valdkonnad on tööstus, sh energia tootmine, transport, olme jmt. Eutrofeerumise ja ohtlike ainetega seotud surve ohjamine on olnud Veepoliitika Raamdirektiivi (VRD, 2000/60/EÜ)³ rakendamisel koostatud veemajanduskavade meetmeprogrammide fookuseks, kuna peamiste neid põhjustavate probleemide allikad on maismaal. Uue perioodi veemajanduskavad on koostamisel (<https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/vesi/veemajanduskavad/veemajanduskavad-2021-2027>) ja nendega peab käesoleva meetmekava väljatöötamisel arvestama.

Lisaks avaldavad merekeskkonnale survet ja keskkonnaseisund on mõjutatud kalapüügi, võõrliikide sissetoomise ning trandpordi ja muu infrastruktuuri rajamise ja kasutamise poolt, sh laevandus, kaevandamine, süvendamine ja kaadamine jmt. Samuti mõjutavad merekeskkonna seisundit inimtegevus, mille tagajärjel sattub merre prügi (sh tööstus, ehitus, olme, turism, kalapüük jmt) või mis põhjustavad veealust müra (laevandus, turism jmt).

Nimetatud probleemide ja merekeskkonnale avalduvate muude survete ohjamiseks pakuti 2016. aastal välja täiendavalt olemasolevatele meetmetele ja regulatsioonidele 16 uut merestrateegia meetet (tabel 1.1).

Tabel 1.1. Eesti merestrateegia meetmekavas 2016-2022 defineeritud uued meetmed.

Meetme nr	HKS tunnus	Eesti merestrateegia meetmekava 2016-2022 uued meetmed
1	D1 (D4, D6)	Merekaitsealade võrgustiku loomine Eesti majandusvööndis
2	D1 (D5)	Vesiviljeluse piirkondlike kavade koostamine võimaliku keskkonnasurve ohjamiseks
3	D2	Võõrliikide alase teadlikkuse suurendamine nende leviku ohjamiseks
4	D2	Rahvusvahelise ballastvee konventsiooni (BWMC) ratifitseerimine, rakendamine ja osalemine piirkondlikus teabesüsteemis
5	D3, D1	Piirkondlike kalapüügi-piirangute väljatöötamine ja töõnduskalade piirmõõdude kaasajastamine

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrateegia raamdirektiiv).

² Eesti merestrateegia meetmekava (heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse poolt 23.03.2017). https://www.envir.ee/sites/default/files/meetmekava_032017_f.pdf

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik.

6	D3, D2	Väheväärtusliku kala realiseerimise toetamine
7	D3	Püügikoormuse kohandamine hea keskkonnaseisundi tingimustele vastavaks
8	D3, D10	Püügiandmetest teavitamise elektroonilise süsteemi rakendamine kalapüügi paremaks kontrollimiseks ja püügivahendite hülgamise välistamiseks.
9	D5	Veeldatud maagaasi (LNG) laevakütusena kasutamise valmisoleku loomine
10	D5, D8, D9, D10	Otse merre juhitava sademeveekanaliseerimise ja puhastussüsteemide korrastamine, et ohjata sademeveega toitainete, ohtlike ainete ja prügi sissekannet merre
11	D8, D9	Merereostustõrje võimekuse tõhustamine keskkonnahädaolukordadele reageerimiseks merel
12	D8, D9	Merel punkerdamisega kaasnevate keskkonnariskide ohjamine
13	D10	Sadamates mereprügi, sh hüljatud kalapüügivahendite, vastuvõtmise korraldamise analüüs ja tegevuskava väljatöötamine
14	D10	Mereprügi probleemi teavitamine ja plastpakendite merre sattumise ennetamine
15	D10	Rannapiirkonna kohalike omavalitsuste tegevuskavade koostamine ja rakendamine mereprügi vähendamiseks ja vältimiseks
16	D11	Impulsshelide registri loomine

Eesti merestrateegia meetmekava täitmise vahearuanne⁴ koostati 2019. aastal, milles tehti kokkuvõtte, et 2017. aastal kinnitatud Eesti merestrateegia meetmekavaga kehtestatud uutest meetmetest oli oktoobriks 2019 rakendatud kaks meetet (meede nr 8 kalapüügiandmetest teavitamise elektroonilise süsteemi rakendamine ja 14 mereprügi probleemi teavitamine) ning planeeritud tähtajaks saab rakendatud meede nr 4 rahvusvahelise Ballastvee konventsiooni ratifitseerimine ja piirkondlikus teabesüsteemis osalemine. Ülejäänud 13 meetme rakendamisel esineb viivitusi, mille peamiste põhjustena toodi välja andmete või teadmiste puudujääk ja riiklike rakendusvahendite puudumine või uuendamine. Viivituste ajamastaabiks on märgitud 2 kuni 6 aastat.

Valdkonnad, mille kaupa meetmete vajalikkust hinnati ja uued meetmed välja töötati on toodud tabelis 1.2.

Tabel 1.1. Käesolevas töös uute meetmete vajaduse analüüsiks rakendatud valdkonnad.

HKS tunnus ja ökosüsteemi komponent
Looduslik mitmekesisus (D1) - Linnud
Looduslik mitmekesisus (D1) - Imetajad
Looduslik mitmekesisus (D1) ja toiduvõrgustikud (D4) - Kalad
Looduslik mitmekesisus (D1) – pelaagilised elupaigad
Võõrliigid (D2)
Kalad (D3)
Eutrofeerumine
Merepõhja terviklikkus (D6) ja elupaigad (D1)
Hüdrograafilised muutused (D7)
Ohtlikud ained (D8), sh toidus (D9)
Mereprügi (D10)
Veealune müra (D11)

⁴ Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ, 2019. Merestrateegia raamdirektiivi artikkel 18 kohane meetmekava rakendamise seis. Lõpparuanne.

Käesoleva vahearuaude 2. peatükis on toodud iga analüüsitud valdkonna kohta lühikokkuvõtte põhjendusest, miks uusi meetmeid on vajalik rakendada. Analüüsi tulemusi ja võimalikke uusi meetmeid arutati 9. novembril 2020 toimunud ekspertide ZOOM koosoleku raames. Esiagne meetmete nimekiri koos vastavate HKS tunnustega on toodud peatükis 3. Meetmed on kirjeldatud nende raporteerimiseks vajaliku informatsioonile vastavatel vormidel, mis on esitatud käesoleva dokumendi Lisas 1. Esiagset meetmete nimekirja, nende asjakohasust ja kvalifitseerumist meetmeks või uuringuks arutati ekspertide koosolekul 12. veebruaril 2021. Käesolevas dokumendis on esitatud esialgne nimekiri meetmetest, mis on ekspertide poolt heaks kiidetud, et need uute võimalike meetmetena avalikule arutelule esitada. Esiagsed meetmed, mis kvalifitseeruvad uuringuteks, on toodud Lisas 3.

Peale avalikku arutelu ja võimalike meetmete nimekirja täiendamist viikase läbi meetmete piisavuse ja nende sotsiaal-majandusliku mõju hindamine. Uue meetmekava avalikud arutelud on plaanis läbi viia 2021. aasta sügisel.

2. MERESTRATEEGIA UUTE MEETMETE ESIALGNE NIMEKIRI

2.1. BIOLOOGILINE MITMEKESISUS JA TOIDUVÕRGUSTIKUD (D1, D4)

Tabel 2.1. Uute meetmete vajalikkuse analüüsi kokkuvõtted valdkondade kaupa ja potentsiaalsed uued meetmed HKS tunnuste D1 ja D4 raames.

HKS tunnus ja ökosüsteemi komponent	HKS saavutamise hinnang 2030	Võimalikud uued meetmed
Looduslik mitmekesisus (D1) - Linnud	Erinevate survetegurite tulevikuprognoozi järgi on enamus neid põhjustavaid inimtegevuse valdkondi arenemas ja survetegurid tulevikus suurenemas. Seisundi halvenemise ohjamiseks tuleks välja arendada meetmed just eri survetegurite mõju vähendamise eesmärgil. Analüüsidest hetkeseisu ja olemasolevaid ja rakendatavaid meetmeid, siis on ilmne, et on puudu teatud liikide rühmadele (linnud) suunatud meetmed. Nende väljatöötamine ja rakendamine peaks olema uue meetmekava väljatöötamise prioriteet.	Merekaitsealade seireprogrammi väljatöötamine ja käivitamine, merekaitsealade efektiivsuse hindamine, merekaitsealade sidususe hindamine ja parandamine.
Looduslik mitmekesisus (D1) - Imetajad	Erinevate survetegurite tulevikuprognoozi järgi on enamus neid põhjustavaid inimtegevuse valdkondi arenemas ja survetegureid tulevikus suurenemas. Hallhülge seisundit ei tohiks need mitteheaks viia. Viigerhülge puhul on oluliseks teguriks jääkatte olemasolu, mis sõltub kliimaatilistest teguritest ja nende muutustest. Vajalik on inimtegevusest tuleneva surve ohjamine.	Hülgepeletite kasutuselevõtmise ulatuslik toetus mereimetajate kaaspüügi vähendamiseks kutselistes kalapüügi vahendites.
Looduslik mitmekesisus (D1) ja toiduvõrgustikud (D4) - Kalad	Erinevate survetegurite tulevikuprognoozi järgi on enamus neid põhjustavaid inimtegevuse valdkondi arenemas ja survetegureid tulevikus suurenemas. Kui analüüsida ökosüsteemi komponentide hetkeseisu ja olemasolevaid ja rakendatavaid meetmeid, siis on ilmne, et on puudu kogu tunnus D4 temaatikale suunatud meetmed. Nende väljatöötamine ja rakendamine peaks olema uue meetmekava väljatöötamise prioriteet.	Angerja kaitse ja majandamise merekesksemaks muutmine (noorkalade merre asustamine, seire alustamine jne). Merisiia koelmualade parendamine ja asurkondade turgutamine. Poolsiirdekalade kudealade ja rändeteede seisundi parendamine.
Looduslik mitmekesisus (D1) – pelaagilised elupaigad	Võib prognoosida, et eutrofeerumise, ohtlike ainete sissekande ja vööliikidega seotud surve tulevikus eriti ei kasva (kuid ka ei vähene). Arvestades hetkeseisu eutrofeerumise tasemes ja Läänemere looduslike tingimustega ei saa ennustada, et HKS saavutatakse ilma täiendavate meetmeteta.	

2.2. VÕÖRLIIGID (D2)

Tabel 2.2. Uute meetmete vajalikkuse analüüsi kokkuvõte võõrliikide (D2) valdkonnas ja potentsiaalsed uued meetmed.

HKS tunnus ja ökosüsteemi komponent	HKS saavutamise hinnang 2030	Võimalikud uued meetmed
Võõrliigid (D2)	D2 HKS saavutamise eelduseks on, et uusi võõrliike läbi primaarse invasiooni, sh laevade ballastveega ei lisandu. Olemasolevate ja rakendamisel olevad meetmed aitavad saavutada HKS ja keskkonnavalaseid sihte, kuid pole piisavalt tõhusad võõrliikide invasiooniriski absoluutseks maandamiseks. Võõrliigid võivad levida lisaks ballastveele ka laeva korpuse külge kinnitatuna. On oluline, et kõik Läänemere äärsed riigid ratifitseerivad ja rakendavad IMO ballastvee konventsiooni võõrliikide leviku riski maandamiseks naaberladelt.	<p>Tuleb rakendada meetmed, et takistada võõrliikide levikut laevakerede pealiskasvuna.</p> <p>Täiendada meetet 3 (võõrliikide alase teadlikkuse suurendamine) näiteks luues võõrliikidest teavitamise internetirakenduse.</p> <p>Arvestades eelkõige laevandusega seotud riske tuleb laiendada sadamate bioloogilist seiret võttes kasutusele eDNA meetodi tagades sellega võimalikult kiire ja varajase võõrliikide avastamise.</p> <p>Uute võõrliikide keskkonnamõju väljaselgitamine ja tasandusmeetmete väljatöötamine.</p>

2.3. KALAD (D3)

Tabel 2.3. Uute meetmete vajalikkuse analüüsi kokkuvõte kalastiku (D3) valdkonnas ja potentsiaalsed uued meetmed.

HKS tunnus ja ökosüsteemi komponent	HKS saavutamise hinnang 2030	Võimalikud uued meetmed
Kalad (D3)	Eesti merestrateegia meetmekava meetmed on veel rakendamisel. HKS saavutamist mitmete tähtsamate rannikumere kaubanduslikult kasutatavate kalaasurkondade puhul (lest, ahven, koha) võivad pärssida mitmed tegurid, nt ebasoodsad looduslikud keskkonnamuutused. Seega ei pruugi püügikoormuse vähendamine tagada kiiret asurkonna HKS saavutamist. Seda eriti kuna sageli ei ole kalaasurkondade HKS saavutatud just seetõttu, et ei ole saavutatud HKS kriteeriumile D3C3 vastavat keskkonnasihti: „töenduslike kalapopulatsioonide vanuseline ja suuruseline koosseis tagab populatsioonide asurkondade pikaajalise säilimise“.	<p>Lesta ja Läänemere lesta liigipõhise majandamise väljatöötamine.</p> <p>Harrastuspüügi osatähtsuse hindamine ja reguleerimine kalavarude kasutamisel.</p> <p>Kalavarude majandamiseks kasutatavate saagiandmete kalibreerimine reaalsete saakide suhtes.</p> <p>Kalapüügi vähendamine kasutades riigipoolset ajalooliste püügiõiguse osakute väljaostmist kaluritelt tagamaks püügikoormuse viimise HKS tasemele.</p>

2.4. EUTROFEERUMINE (D5)

Tabel 2.4. Uute meetmete vajalikkuse analüüsi kokkuvõte eutrofeerumise (D5) valdkonnas ja potentsiaalsed uued meetmed.

HKS tunnus ja ökosüsteemi komponent	HKS saavutamise hinnang 2030	Võimalikud uued meetmed
Eutrofeerumine (D5)	<p>Keskonnaalaste sihtide saavutamine (eelkõige Eestist lähtuva lämmastiku ja fosfori koormuse vähendamine Läänemere tegevuskava (BSAP) eesmärkides nimetatud mahu) ei ole olemasolevate meetmetega võimalik. Esiteks, ei ole osad BSAP eesmärgid realistlikud, näiteks ei arvesta looduslikku koormust ja seeläbi ka „reostaja maksab“ printsiipi. Teiseks ei ole praegu kättesaadavad hinnangud, kui palju väheneksid koormused uute veemajanduskavade rakendamisel. Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030 (PõKa 2030) näeb ette sektori lisandväärtuse kasvu ca 16% aastaks 2030, kuid väetiste ja kasvuhoonegaaside mõju vähendamist (määratud on ainult trend). Õhusaasteainete heitkoguste vähendamine (sh 30% võrra NOx emissiooni vähendamine) annaks lämmastiku emissiooni vähenemiseks alla 4 t/a (koormus väheneks veelgi vähem), mis on väike võrreldes vähendamise eesmärgiga (ca 1900 t/a).</p> <p>HKS saavutamine sõltub lisaks koormuse vähenemisele ka Läänemere looduslikest iseärasustest, st esineb väga pikk ajanihe koormuse põhiste sihtide saavutamise ja HKS saavutamise vahel (hinnangulist ca 30-40 aastat). Järelikult HKS aastaks 2030 ei ole saavutatav. Täiendavate meetmete rakendamiseks on vajalik detailsemate analüüside tegemine.</p>	<p>Määrata veemajanduskavade meetmete rakendamisega saavutatav toitainete koormuse vähenemine Läänemerele (alam-basseinide kaupa) ja võrrelda seda HELCOM tegevuskava eesmärkidega.</p> <p>Määrata rannikuvee kogumite maksimaalsed lubatud lämmastiku ja fosfori koormused, et saavutada HKS.</p> <p>HELCOM koostöö tõhustamine toitainete koormusega seotud eesmärkide saavutamiseks, sh Eestist lähtuva loodusliku koormuse hindamine, inimtekkelise osale „reostaja maksab“ printsiibi rakendamise tagamine.</p> <p>Arendada edasi meetet „Vesiviljeluse piirkondlike kavade koostamine võimaliku keskkonnasurve ohjamiseks“, et võimaldada mere vesiviljelust vältides toitainete koormuse suurenemist.</p> <p>Kalapüügiga, meresaaduste kogumisega või vesiviljelusega merest väljatoodud toitainetekoguste põhine toetuskeem ettevõtjatele.</p> <p><i>Analüüsida, kas on vaja täiendada või edasi tegeleda meetmetega LNG ja sademevee teemadel</i></p>

2.5. MEREPÕHJA ELUPAIGAD (D6)

Tabel 2.5. Uute meetmete vajalikkuse analüüsi kokkuvõte merepõhja terviklikkuse (D6) valdkonnas ja potentsiaalsed uued meetmed.

HKS tunnus ja ökosüsteemi komponent	HKS saavutamise hinnang 2030	Võimalikud uued meetmed
Merepõhja terviklikkus (D6) ja elupaigad (D1)	Paljude merepõhja terviklikust mõjutavate inimtegevuste intensiivsus on kasvamas. Eelkõige on see seotud mereala suurema kaasamisega majandustegevusse (Euroopa	Merepõhja terviklikkuse häirimise või hävitamise

	<p>komisjoni sinimajanduse kasvu strateegia; merealade majanduskäibesse kasutuselevõttu soodustab ka mereala planeeringu protsess). Lähitulevikus on oodata merealal intensiivsemat taastuenergia (avamere tuulepargid, Paldiski PHAJ) ja vesiviljeluse projektide arendamist. Pole välistatud merepõhja kaevandamise seoses taristu rajamisega maismaal (näiteks Rail Baltic) ja uute taristuprojektid käivitumine merealal (Suure väina püsiühendus, Tallinn-Helsingi tunnel). Prognoositud on väikelaevaliikluse intensiivistumist.</p> <p>Kuna surve merepõhja terviklikkusele kasvab, siis on suur oht, et ilma lisameetmeteta võib HKS säilitamine tulevikus osutuda problemaatiliseks.</p>	<p>kompensatsioonimeetmete väljatöötamine.</p> <p>Merepõhja inventuuriprogrammi käivitamine (Soomlaste VELMU analoog)</p> <p>Merepõhja ajutise või püsiva hõivamise reeglite paketi väljatöötamine, mis soodustaks võimalikult väheste ja lühiajalist merepõhja elupaikade häirimist ja kasutusejärgset taastamist.</p> <p>Sinimajanduse arendusprojektide KMH ja opereerimisaegse seire miinimumnõuete paketi koostamine.</p>
--	---	--

2.6. HÜDROGRAAFILISED MUUTUSED (D7)

Tabel 2.6. Uute meetmete vajalikkuse analüüsi kokkuvõtte hüdrograafiliste tingimuste (D7) valdkonnas ja potentsiaalsed uued meetmed.

HKS tunnus ja ökosüsteemi komponent	HKS saavutamise hinnang 2030	Võimalikud uued meetmed
Hüdrograafilised muutused (D7)	Järgides mereala ruumilise planeerimise juures mere ökosüsteemi toimimisest tulenevaid põhimõtteid ja keskkonnamõju hindamist reguleerivaid seadusandlikke akte, ei ole riski, et keskkonnaalased sihid jäävad saavutamata. Sellele aitab kaas hüdrograafiliste tingimuste muutuse vähendamine suurimal mõjutatud merealal (Väike väin). Peamiseks hüdrograafiliste tingimuste pikaajalisi muutusi põhjustavaks teguriks võib saada kliimamuutustest tingitud arengud (veetaseme tõus, tormide intensiivsuse kasv, stratifikatsiooni tugevnemine jmt).	Avade rajamine Väikese väina maanteetammi (kui uuringud seda soovitavad). Kliimamuutuste võimalike mõjude hindamine ja vastavate vastutegevuste planeerimine.

2.7. OHTLIKUD AINED (D8, D9)

Tabel 2.7. Uute meetmete vajalikkuse analüüsi kokkuvõtte ohtlike ainete (D8, D9) valdkonnas ja potentsiaalsed uued meetmed.

HKS tunnus ja ökosüsteemi komponent	HKS saavutamise hinnang 2030	Võimalikud uued meetmed
Ohtlikud ained (D8), sh toidus (D9)	Tunnuse D8 keskkonnaalaste sihtide saavutamine sõltub suures osas veemajanduskavade perioodi 2021-2027 meetmeprogrammi rakendamise efektiivsusest. Kuna teadmine keskkonnakvaliteedi piirväärtusi ületavate ohtlike ainete päritolu (allikate), leviku, akumulatsioonide ja setetest vabanemist põhjustavate protsesside kohta on ebapiisavad, siis on raske ennustada muutusi, sh HKS saavutamise ajanihet peale piisavate meetmete rakendamist. Suure tõenäosusega, eelkõige põhjustatuna Läänemere looduslikest tingimustest ja	Ohtlike ainete (eelkõige Hg ja dioksiinid) koormuse vähendamine programmis „Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020-2030“ rakendatavate meetmete raames.

	<p>teatud ainete puhul nende kauglevist, ei ole HKS taset kõikide ohtlike ainete osas aastaks 2030 saavutatav.</p> <p>Arvestada tuleb uute ainetega, sh ravimijäätmeid, mis võivad hea keskkonnaseisundi saavutamist pärssida.</p> <p>Laevaliikluse ajutise vähenemise järel on eeldada selle uut intensiivistumist ja naftareostuse riski kasvu.</p>	<p>Rakendada piirangud vabamüügiravimitele, mis on püsivad ja mõjutavad keskkonda, muutes arstide poolsete retseptide väljakirjutamise kohustuslikuks.</p> <p>Rakendada meetmeid reostustõrje võimekuse tõstmiseks, eelkõige uue õlitõrje võimekusega poi- ja uurimislaeva kavandamisel.</p> <p>Olemasoleva meetme „Vesiviljeluse piirkondlike kavade koostamine võimaliku keskkonnasurve ohjamiseks“ puhul mere vesiviljeluse võimaldamiseks vältida ohtlike ainete koormuse suurenemist.</p> <p>Toetada tehismärgalade rajamist, et vähendada toitainete, mikroplasti ja ravimijääkide sattumist Läänemeresse ja selle alambasseinidesse.</p> <p>Arendada välja Läänemere sadamate võrgustik, mis suudaks tagada, et laevade heitmete (sh pesuvee) vastuvõtuvõimekus oleks piisav.</p> <p><i>TBT – vastav HELCOM raames esitatud ettepanek</i></p>
--	---	--

2.8. MEREPRÜGI (D10)

Tabel 2.8. Uute meetmete vajalikkuse analüüsi kokkuvõtte mereprügi (D10) valdkonnas ja potentsiaalsed uued meetmed.

HKS tunnus ja ökosüsteemi komponent	HKS saavutamise hinnang 2030	Võimalikud uued meetmed
Mereprügi (D10)	<p>Erinevate hinnangute põhjal umbes 80% plastikprügist jõuab merre maismaa allikatest, eelkõige prügimägedelt, linnade kanalisatsioonist, sademeveest, tööstuslikest heidetest ning prügina rannast. Statistikaameti andmetel kasvas põllumajanduse, metsanduse ja vesiviljeluse sektori prügi kogutoodang vahemikus 2010. - 2018. aasta 22%, kusjuures plastikjäätmete tootmine suurenes samal perioodil nendes sektorites rohkem kui 14 korda ja kummiprügi tootmine 25,6%. Aastaks 2030 on prognoositud põllumajanduseks kasutatava maa pindala suurenemist 1%. Kemikaalide, ravimite, kummi ja plastiku tootmisel on prügi kogutootmine samal perioodil vähenenud 35%, kuid kummi- ja plastikprügi tootmised kasvasid vastavalt 13% ja 2,9 korda.</p> <p>Plaststrateegia, plasttoodete mõju vähendamise ja ringmajanduse põhimõtete rakendamise eeldatavasti prügi</p>	<p>Kehtestada nõue kaanega suletavate (kinniste) prügikastide kasutuselevõtmiseks avalikes kohtades (eelkõige randades), et vähendada muuhulgas lindude poolt merre kantavat prügi.</p> <p>Rannakaubanduses plastnõude kasutamise keelustamine.</p> <p>Suure koguse õhupallide (> 50 õhupalli) vabastamise keeld.</p>

	<p>kogused vähenevad. See tähendab, erinevate sektorite ja tegurite areng mõjutab prügi kui surveteguri dünaamikat erisuundades.</p> <p>Keskonnaalaste sihtide ja HKS saavutamine sõltub ka eesmärkide (sh läviväärtuste) määratlustest, st need ei ole veel lõplikult kokku lepitud.</p>	<p>Kalapüügivahendite markeerimine/taaskasutuse või pandimaksu süsteemi loomine?</p> <p>Sademevee töötlemine</p> <p>Väike ja keskmise suurusega sadamate alal ja lähiümbruses läbi viia merepõhja makroprügi koristusaktsioonid (uuringud näitavad suuremat prügistust just sadamate alal). Sadamates prügi alane teavituskampaania.</p> <p>Üleujutusriskiga piirkondades korraldada jäätmekäitlus selliselt, et üksikute üleujutuskordade ajal ei satuks kogutud prügi vette.</p> <p><i>Kas ringmajanduse meetmed oleksid asjakohased?</i></p> <p><i>Ühekordsed plastnõud?</i></p> <p><i>Mikroplasti koguste vähendamine, mis konkreetset?</i></p> <p><i>Rehvid?</i></p>
--	---	---

2.9. VEEALUNE MÜRA (D11)

Tabel 2.9. Uute meetmete vajalikkuse analüüsi kokkuvõtte veealuse müra (D11) valdkonnas ja potentsiaalsed uued meetmed.

HKS tunnus ja ökosüsteemi komponent	HKS saavutamise hinnang 2030	Võimalikud uued meetmed
Veealune müra (D11)	<p>Laevaliikluse ajutise vähenemise järel on eeldada selle uut intensiivistumist. Arvestades laevade pika elueaga ei ole oodata, et laevade müratase väheneks kiiresti.</p> <p>Veealust müra põhjustava inimtegevuse intensiivsus eeldatavasti lähitulevikus kasvab, see puudutab nii arendustöid (avamere tuulepargid, kaevandamine, pump-hüdroelektrijaam, võimalikud Suure väina püsiühendus, Tallinn-Helsingi tunnel). Eeldatavalt kasvab väikelaevaliikluse intensiivsus ja turism. Arvestades aga KSH ja KMH nõuetega, ei ole oodata surve kiiret kasvu.</p>	<p>Töötada välja tegevuskava veealuse müra ja selle mõju uurimiseks, sealhulgas võimalike meetmete välja pakkumine.</p> <p>Kiiruspiirangute kehtestamine tundlike alade lähedal või aegadel (sh lõbusõidulustele).</p> <p><i>Kas uued meetmed on vajalikud ja missugused HELCOM raames pakutavad meetmed oleksid asjakohased Eestis?</i></p>

3. ESIALGNE MEETMETE NIMEKIRI

Esialgne, ekspertide poolt läbi arutatud ja kirjeldatud meetmete nimekiri on toodud tabelis 3.1 ja meetmete kirjeldused Lisas 1. Meetmete koodid on esialgsed ja need omistatakse meetmetele peale nimekirja lõplikku kinnitamist. Juhul, kui on välja pakutud eelmise meetmekava meetmete täiendamise vajadus on need kajastatud tabelis 3.2 ja täiendusettepanekud on kirjeldatud sarnaselt meetmete kirjelduse vormile Lisas 2. Uuringute soovituslik nimekiri, mis on vajalikud uute meetmete kavandamiseks ja põhjendamiseks või olemasolevate meetmete täpsustamiseks, on toodud tabelis 3.3. Uuringud on meetme vormidel kirjeldatud Lisas 3.

Tabel 3.1. Eesti merestrategie meetmekava esialgne meetmete nimekiri.

Kood (esialgne)	Meetme nimi	HKS tunnus
BALEE-M017	Olemasoleva merekaitsealade võrgustiku tõhususe parendamine	D1, D4, D6
BALEE-M019	Angerja kaitse ja majandamise kaasajastamine Eestis	D1
BALEE-M020	Poolsiirdekalade kudealade ja rändeteede seisundi parendamine	D1, D3, D4
BALEE-M021	Hülgepeletite kasutuselevõtmise ulatuslik toetus mereimetajate kaaspüügi vähendamiseks kutselistes kalapüügivahendites	D1
BALEE-M022	Merisiia koelmualade parendamine ja asurkondade turgutamine	D1
BALEE-M024	Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni laevakerede täiskasvamise vastaste juhendite ühtlustatud rakendamine võõrliikide leviku takistamiseks	D2
BALEE-M026	Ajaloolise püügiõiguse osaku väljaostmist kaluritelt tagamaks püügikoormuse viimise HKS tasemele	D3
BALEE-M030	Kalapüügiga, meresaaduste kogumisega või vesiviljelusega merest väljatoodud toitainete koguste põhine toetuskeem ettevõtjatele	D5
BALEE-M032	Merepõhja terviklikkuse häirimise või hävitamise kompensatsioonimeetmete väljatöötamine	D6
BALEE-M035	Sinimajanduse arendusprojektide KMH ja opereerimisaegse seire miinimumnõuete paketi koostamine ja rakendamine	D6, D1, D2, D3, D4, D5, D7
BALEE-M036	Väikese väina maanteetammi avade rajamine veevahetuse parandamiseks ja väina avamiseks kalade rändeteena	D7, D1
BALEE-M039	Keskkonnale ohtlike ravimite käitlemise alane teavitustöö	D8, D9
BALEE-M040	Reostustõrje võimekuse tõstmine, sh läbi uue õlitõrje võimekusega poija uurimislava projekteerimise ja ehitamise	D8, D1
BALEE-M043	Arendada välja laevade heitmete (sh pesuvee) vastuvõtuks piisav võimekus Läänemere sadamates	D8, D5
BALEE-M044	Tinaorgaanika (TBT) koormuse vähendamine	D8
BALEE-M046	Sadamate lähiala merepõhja koristuskampaaniad	D10, D6
BALEE-M047	Jäätmekäitluse keskkonnasõbralik korraldamine rannikul ja randades	D10

BALEE-M049	Puhkuse- ja turismimajandusega seotud prügistamise vähendamine	D10
BALEE-M051	Sademevee ja heitvee töötlemine mikroplasti koguste vähendamiseks	D10, D8
BALEE-M052	Biolagunevate pesemisvahenditele (pesunuustikud, harjad jmt) kasutamisele üleminek	D10
BALEE-M053	Kesise kulumiskoeffitsiendiga rehvide kasutusest kõrvaldamine	D10
BALEE-M055	Kiiruspiirangute kehtestamine tundlike alade lähedal või aegadel	D11, D1

Tabel 3.2. Olemasolevate meetmete täiendamissettepanekud.

Kood (esialgne)	Meetme nimi	HKS tunnus
BALEE-M017	Olemasoleva merekaitsealade võrgustiku tõhususe parendamine	D1, D4, D6
BALEE-M018	Arendada edasi meetet „Vesiviljeluse piirkondlike kavade koostamine võimaliku keskkonnasurve ohjamiseks“, et võimaldada mere vesiviljelust vältides toitainete koormuse suurenemist.	D1, D5
BALEE-M019	Angerja kaitse ja majandamise kaasajastamine Eesti merealadel	D1

Tabel 3.3. Meetmekavaga seotud kavandatavate uuringute esialgne nimekiri.

Kood (esialgne)	Meetme nimi	HKS tunnus
BALEE-M018	Arendada edasi meetet „Vesiviljeluse piirkondlike kavade koostamine võimaliku keskkonnasurve ohjamiseks“, et võimaldada mere vesiviljelust vältides toitainete koormuse suurenemist.	D1, D5
BALEE-M019	Angerja kaitse ja majandamise kaasajastamine Eesti merealadel	D1
BALEE-M020	Poolsiirdekalade kudealade ja rändeteede seisundi parendamine	D1, D3, D4
BALEE-M021	Mereimetajate kaaspüügi vähendamine läbi püüniste ümberehitamise	D1
BALEE-M022	Merisiia koelmualade parendamine ja asurkondade turgutamine	D1
BALEE-M023	Uute võõrliikide keskkonnamõju väljaselgitamine ja nende tasandusmeetmete väljatöötamine	D2
BALEE-M024	Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) laevakerede täiskasvamise vastaste juhendite ühtlustatud rakendamine ja vastavasisulise töö jätkamine IMO laevakerede pealiskasvuna levivate võõrliikide leviku takistamiseks	D2
BALEE-M025	Võõrliikide varajase avastamise süsteemi loomine, rakendades keskkonna DNA (eDNA) meetodikat	D2
BALEE-M026	Ajaloolise püügiõiguse osaku väljaostmist kaluritelt tagamaks püügikoormuse viimise HKS tasemele	D3
BALEE-M027	Harrastuspüügi osatähtsuse hindamine ja reguleerimine kalavarude kasutamisel	D3, D1, D4

BALEE-M028	Kalavarude majandamiseks kasutatavate saagiandmete kalibreerimine reaalse teaduse suhtes	D3, D1, D4
BALEE-M029	Lesta ja läänemere lesta liigipõhise majandamise väljatöötamine	D3
BALEE-M030	Kalapüügiga, meresaaduste kogumisega või vesiviljelusega merest väljatoodud toidainete koguste põhine toetuskeem ettevõtjatele	D5
BALEE-M031	Regionaalselt koordineeritud meetmete rakendamine toidainete koormuse vähendamise eesmärkide saavutamiseks	D5
BALEE-M032	Merepõhja terviklikkuse häirimise või hävitamise kompensatsioonimeetmete väljatöötamine	D6
BALEE-M033	Merepõhja inventuuriprogrammi käivitamine (Soomlaste VELMU analoog)	D6
BALEE-M034	Merepõhja ajutise või püsiva hõivamise reeglite paketi väljatöötamine, mis soodustaks võimalikult väheste ja lühiajalist merepõhja elupaikade häirimist ja kasutusejärgset taastamist	D6
BALEE-M035	Sinimajanduse arendusprojektide KMH ja opereerimisaegse seire miinimumnõuete paketi koostamine.	D6, D1, D2, D3, D4, D5, D7
BALEE-M036	Väikese väina maanteetammi avade rajamine veevahetuse parandamiseks ja väina avamiseks kalade rändeteena	D7, D1
BALEE-M037	Kliimamuutuste võimalike mõjude hindamine ja vastavate vastutegevuste planeerimine	D7 jt
BALEE-M038	Õhu kaudu levivate ohtlike ainete koormuse vähendamine	D8, D9
BALEE-M039	Keskkonnale ohtlikele vabamüügiravimitele arstide poolsete retseptide väljakirjutamise kohustuslikuks muutmine	D8, D9
BALEE-M040	Reostustõrje võimekuse tõstmine, sh läbi uue õlitõrje võimekusega poija uurimislava projekteerimise ja ehitamise	D8, D1
BALEE-M041	Ohtlike ainete koormuse suurenemise vältimine vesiviljeluses	D8, D9
BALEE-M042	Tehismärgalade rajamise ja mahepõllumajanduse toetamine toidainete, mikroplasti ja ohtlike ainete koormuse leevendamiseks Läänemerele	D8, D5, D10
BALEE-M043	Arendada välja Läänemere sadamate võrgustik, mis suudaks tagada, et laevade heitmete (sh pesuvee) vastuvõtuvõimekus oleks piisav	D8, D5
BALEE-M044	Tinaorgaanika (TBT) koormuse vähendamine	D8
BALEE-M045	Kalapüügivahendite markeerimine/taaskasutuse või pandimaksu süsteemi loomine	D10, D3
BALEE-M046	Sadamate lähiala merepõhja koristuskampaaniad	D10, D6
BALEE-M047	Üleujutusriskiga piirkondades jäätmeäitluse keskkonnasõbralik korraldamine	D10
BALEE-M048	Suletavate prügikastide kasutuselevõtmise nõue avalikes randades	D10

BALEE-M049	Suure koguse õhupallide (> 50 õhupalli) vabastamise keeld	D10
BALEE-M050	Rannakaubanduses plastnõude kasutamise keelustamine	D10
BALEE-M051	Sademevee ja heitvee töötlemine mikroplasti koguste vähendamiseks	D10, D8
BALEE-M052	Ringmajandusega seotud meede mereprügi ohjamiseks	D10
BALEE-M053	Rehvid	D10
BALEE-M054	Uuringud veealuse müra mõju vähendamise meetmete kehtestamiseks	D11
BALEE-M055	Kiiruspiirangute kehtestamine tundlike alade lähedal või aegadel	D11, D1

4. LISA 1 – MEETMETE KIRJELDUSED

MEEDE BALEE-M017

Kood	BALEE-M017
Nimi	Olemasoleva merekaitsealade võrgustiku tõhususe parendamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HD, EU Biodiversity Strategy for 2030, HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	37, 38, 35, 33, 28, 26, 27, 24
Keskkonnaalased sihid	BALEE-T40; BALEE-T36
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	<p>MSRD Lisa III tabel 2a</p> <p>Liikide häirimine (nt paljunemis-, puhke- ja toitumisaladel) inimese kohalolu tõttu</p> <p>Looduslike liikide väljapüük või suremus/vigastatus (töõndusliku ja harrastuspüügi tulemusel)</p> <p>Merepõhja füüsiline häirimine (ajutine või püsiv)</p> <p>Füüsiline kadu (merepõhja substraadi või morfoloogia pideva muutumise või merepõhja substraadi kaevandamise tõttu)</p> <p>Inimtekkeline müra (impulsiivne, pidev)</p> <p>MSRD Lisa III tabel 2b</p> <p>Avamererajatised (v.a nafta-/gaasi-/taastuenergiarajatised)</p> <p>Merepõhja morfoloogia muutmine, sh süvendamine ja materjalide ladustamine</p> <p>Loodusvarade (kivi, metallimaagid, killustik, liiv, karbid) kaevandamine</p> <p>Taastuenergia (tuule-, laine- või tõusuvee-energia) tootmine, sh sellega seotud taristu</p> <p>Elektrienergia ülekanne ja ühendused (kaablid)</p> <p>Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik)</p> <p>Meretaimede korjamine</p> <p>Kalastus ja muul otstarbel kogumine</p> <p>Merevesiviljelus, sh sellega seotud taristu</p> <p>Transporditaristu</p> <p>Laevandus</p> <p>Turismi ja vaba aja veetmise taristu</p> <p>Turismi ja vaba aja veetmisega seotud tegevus</p> <p>Teadusuuringud ja haridus</p>
HKS tunnused	D1, D4, D6
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	<p>D1C1 – Esmane kriteerium: Juhuslikust kaaspüügist tingitud suremuse määr liigi kohta on liigi jaoks ohutul tasemel, nii et liigi pikaajaline elujõulisus on tagatud.</p> <p>D1C2 – Esmane kriteerium: Inimtekkelised survetegurid ei ole liigi populatsiooni arvukust kahjulikult mõjutanud ning liigi pikaajaline elujõulisus on tagatud.</p> <p>D1C3 – Esmane kriteerium kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate kalade ja peajalgsete puhul ning teisene kriteerium muude liikide puhul: Liigi populatsiooni demograafilised omadused (nt keha suurus või vanuseline struktuur, sooline jagunemine, sigivuse määr ja ellujäämise määr) osutavad tervele populatsioonile, millele inimtekkelised survetegurid ei ole kahjulikku mõju avaldanud.</p> <p>D1C4 – Esmane kriteerium direktiivi 92/43/EMÜ II, IV või V lisaga hõlmatud liikide puhul ja teisene kriteerium muude liikide puhul:</p>

	<p>liigi levikuala ja, kui see on asjakohane, leviku muster on kooskõlas valitsevate füsiograafiliste, geograafiliste ja kliimatingimustega.</p> <p>D1C5 – Esmane kriteerium direktiivi 92/43/EMÜ II, IV ja V lisaga hõlmatud liikide puhul ja teisene kriteerium muude liikide puhul: Nende liikide elupaikadel on vajalik ulatus ja tingimused, et toetada liike nende eri eluetappides.</p> <p>D1C6 – Esmane kriteerium: Elupaigatüübi seisundile, sealhulgas selle biootilisele ja abiootilisele struktuurile ega funktsioonidele (nt tüüpilisele liigilisele koosseisule ja suhtelisele arvukusele, eriti tundlike või haavatavate või põhifunktsiooni täitvate liikide puudumisele, isendite suurusjaotusele populatsioonis) ei ole inimtekkelised survetegurid kahjulikku mõju avaldanud.</p> <p>D4C1 – Esmane kriteerium: Inimtekkelised survetegurid ei ole troofilise gildi mitmekesisust (liigilist koosseisu ja liikide suhtelist arvukust) kahjulikult mõjutanud.</p> <p>D4C2 mõista selle põhjusi. – Esmane kriteerium: Inimtekkelised survetegurid ei ole troofiliste gildide vahel isendite koguarvukuse tasakaalu kahjulikult mõjutanud.</p> <p>D4C3 – Teisene kriteerium: Inimtekkelised survetegurid ei ole isendite suurusjaotust troofilises gildis kahjulikult mõjutanud.</p> <p>D4C4 – Teisene kriteerium (kasutatakse vajaduse korral kriteeriumi D4C2 toetamiseks): Inimtekkelised survetegurid ei ole troofilise gildi tootlikkust kahjulikult mõjutanud.</p> <p>D6C1 – Esmane kriteerium: Loodusliku merepõhja füüsilise kao ruumiline ulatus ja jaotus (püsivad muutused).</p> <p>D6C2 – Esmane kriteerium: Merepõhja füüsilist häirimist põhjustavate survetegurite ruumiline ulatus ja jaotus.</p> <p>D6C3 – Esmane kriteerium: Iga sellise elupaigatüübi ruumiline ulatus, mida on füüsiline häirimine elupaigatüübi biootilise ja abiootilise struktuuri ja funktsioonide muutumise kaudu (nt liigilise koosseisu ja liikide suhtelise arvukuse muutumise, eriti tundlike või haavatavate või põhifunktsiooni täitvate liikide puudumise, isendite suurusjaotuse muutumise kaudu populatsioonis) kahjulikult mõjutanud.</p> <p>D6C4 – Esmane kriteerium: Inimtekkeliste survetegurite tõttu hävinud elupaigatüübi osakaal ei ületa kindlaksmääratud osa elupaigatüübi looduslikust ulatusest hindamispiirkonnas.</p> <p>D6C5 – Esmane kriteerium: Inimtekkeliste survetegurite kahjuliku mõju ulatus elupaigatüübi seisundile, sealhulgas selle biootilise ja abiootilise struktuuri ja funktsioonide muutused (nt tüüpiline liigiline koosseis ja suhteline arvukus, eriti tundlike või haavatavate liikide või põhifunktsioone täitvate liikide puudumine, isendite suurusjaotus populatsioonis) ei ületa kindlaksmääratud osa elupaigatüübi looduslikust ulatusest hindamispiirkonnas.</p>
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (VPRD meetme puhul)	

Meetme kirjeldus	Olemasoleva merekaitsealade võrgustiku efektiivsuse ja sidususe hindamine, ja sidususe parendamise meetmete väljatöötamine, merekaitsealade seireprogrammi väljatöötamine ja rakendamine. Muudatuste tegemine merekaitsealade võrgustikus suurendamiseks sidusust ja efektiivsust (kaitsealade piiride muutmine, kaitsealade kaitsekorralduskavadesse muudatuste sisseviimine vastavalt efektiivsuse analüüsi tulemustele)
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Kaitstavate liikide ja elupaikade looduskaitse seisund on soodne
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, kohalikud omavalitsused, kalandus, meretransport
Regionaalne koordineeritus	Koordineeritud HELCOMiga
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M019

Kood	BALEE-M019
Nimi	Angerja kaitse ja majandamise kaasajastamine Eestis
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	Angerja majandamiskava, EL ühtne kalanduspoliitika, EL angerja pikaajaline majandamiskava
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	5, 14, 19, 20, 36
Keskkonnaalased sihid	1.1. Kõikide võtmeliikide levik vastab nende looduslikule levilale; 1.2. Võtmeliikide asurkondade arvukus on tasemel, mis tagab populatsioonide pikaajalise säilimise; 1.3. Võtmeliikide asurkondade demökoloogilised ja autökoloogilised parameetrid on tasemel, mis tagavad nende populatsioonide pikaajalise säilimise.
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Looduslike liikide väljapüük või suremus/vigastatus (töõndusliku ja harrastuspüügi tulemusel); Elusressursside ammutamine: Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik); Elusressursside kasvatamine: Magevee-vesiviljelus.
HKS tunnused	D1
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Kalad
HKS kriteeriumid	D1C2: Inimtekkelised survetegurid ei ole liigi populatsiooni arvukust kahjulikult mõjutanud ning liigi pikaajaline elujõulisus on tagatud; D1C3: Liigi populatsiooni demograafilised omadused (nt keha suurus või vanuseline struktuur, sooline jagunemine, sigivuse määr ja ellujäämise määr) osutavad tervele populatsioonile, millele inimtekkelised survetegurid ei ole kahjulikku mõju avaldanud. D1C4 –liigi levikuala ja, kui see on asjakohane, leviku muster on kooskõlas valitsevate füsiograafiliste, geograafiliste ja kliimatingimustega
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri,
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Hoolimata seni vastu võetud regulatsioonidest ning majandamiskavadest on angerja seisund Eesti merealadel endiselt väga halb. Seetõttu on vajalik seniste meetmete kaasajastamine. Selleks: 1) Töötatakse välja ja rakendatakse angerja asurkonna levila ulatuse ning seisundi põhjalik seire Eesti merealadel; 2) Hinnatakse seniste meetmete tõhusust (nt. Narva jõe vesikonda asustatud angerjate merre pääsemise põhjalik kvantifitseerimine); 3) Uute meetmete väljatöötamine ja rakendamine (nt. noorkalade asustamine rannikumerre, täiendavate püügipiirangute sisseseadmine või kasutatavate püüniste arvu reguleerimine) Keskkonnaalaste sihtide saavutamiseks on vajalik kaasata tehnilisi- (uute meetmete ja seire väljatöötamiseks vajalikud uuringud), seadusandlikke- ning poliitika- (angerja majandamise kava kaasajastamine vastavalt tegevusest 2 saadud tulemustele) ja majandusmeetmeid (püüniste arvu reguleerimine). Seega on sihtide saavutamiseks kaasatud tegevused meetmeprogrammidest: 1. Sisendite kontrollimeetmed: majandamismeetmed, mis mõjutavad lubatud inimtegevuse määra. 2. Väljundite kontrollimeetmed: majandamismeetmed, mis mõjutavad ökosüsteemi komponendi lubatud häirituse astet. 3. Ruumilise ja ajalise leviku kontroll: majandamismeetmed, mis mõjutavad seda, kus ja millal teatud tegevusel toimuda lastakse. 4. Juhtimise koordineerimise meetmed: vahendid juhtimise koordineerimise tagamiseks. 6. Majanduslikud stiimulid: majandamismeetmed, tänu millele on mereökosüsteemi kasutajate huvides tegutseda viisil, mis aitab saavutada eesmärgiks seatud head keskkonnaseisundit. 7. Leevendus- ja heastamisvahendid:

	majandamisvahendid, mis suunavad inimtegevust mereökosüsteemide kahjustatud komponentide taastamisele.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Angerja rannikumere asurkonna seire rakendamine, senise majandamiskava hindamise läbiviimine, uute meetmete rakendamine
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaministeerium/kalurid
Regionaalne koordineeritus	Tegevused kattuvad HELCOM tasemel koordineeritud meetmetega: „Restocking of marine areas with fry of European Eel (<i>Anguilla anguilla</i>)“, „Phase out all recreational fishing on eel by 2022“, „Prioritising mitigation measures in rivers for eel and other fish migration“.
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M020

Kood	BALEE-M020
Nimi	Poolsiirdekalade kudealade ja rändeteede seisundi parendamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	5, 6, 37
Keskkonnaalased sihid	1.1. Kõikide võtmeliikide levik vastab nende looduslikule levilale; 1.2. Võtmeliikide asurkondade arvukus on tasemel, mis tagab populatsioonide pikaajalise säilimise; 1.3. Võtmeliikide asurkondade demökoloogilised ja autökoloogilised parameetrid on tasemel, mis tagavad nende populatsioonide pikaajalise säilimise; 3.1. Kalapüügist tulenev surve tähtsamatele kalapopulatsioonidele ei ohusta nende populatsioonide pikaajalist säilimist; 3.2. Tähtsamate kala-asurkondade reproduktiivvõime on tagatud; 3.3. Töenduslike kalapopulatsioonide vanuseline ja suuruseline koosseis tagab populatsioonide asurkondade pikaajalise säilimise; 4.2. Toiduvõrgustiku tipmiste võtmeliikide osakaal on vastavuses ökosüsteemi kandevõimega; 4.3. Peamiste troofiliste rühmade proportsioonide muutused ei ohusta toiduvõrgustiku terviklikkust.
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Jõgede, rannikuala või merepõhja füüsiline muutmine (veemajandus) (Kanaliseerimine ja muud vooluveekogu muudatused); Ained, prügi ja energia (Toitainete mõju – haju- ja punktreostusallikad, õhusaastasadestis); Füüsiline kadu (hüdroloogiliste tingimuste muutumine), Füüsiline kadu (merepõhja substraadi või morfoloogia pideva muutumise või merepõhja substraadi kaevandamise tõttu);
HKS tunnused	D1, D3, D4
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Kalad
HKS kriteeriumid	D1C2: Inimtekkelised survetegurid ei ole liigi populatsiooni arvukust kahjulikult mõjutanud ning liigi pikaajaline elujõulisus on tagatud; D1C3: Liigi populatsiooni demograafilised omadused (nt keha suurus või vanuseline struktuur, sooline jagunemine, sigivuse määr ja ellujäämise määr) osutavad tervele populatsioonile, millele inimtekkelised survetegurid ei ole kahjulikku mõju avaldanud. D1C4 –liigi levikuala ja, kui see on asjakohane, leviku muster on kooskõlas valitsevate füsiograafiliste, geograafiliste ja kliimatingimustega; D1C5 –liikide elupaikadel on vajalik ulatus ja tingimused, et toetada liike nende eri eluetappides; D3C1: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kalastussuremus on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või alla selle; D3C2: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kudekarja biomass on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või üle selle; D3C3: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide isendite vanuseline ja suurusjaotus populatsioonis näitab, et populatsioon on terve. Populatsioonis peab olema suur vanade ja suurte isendite osakaal ning kasutamise kahjulik mõju geneetilisele mitmekesisusele peab olema väike; D4C1: Inimtekkelised survetegurid ei ole troofilise gildi mitmekesisust (liigilist koosseisu ja liikide suhtelist arvukust) kahjulikult mõjutanud; D4C3: Inimtekkelised survetegurid ei ole isendite suurusjaotust troofilises gildis kahjulikult mõjutanud.
Geograafiline ala	Rannikuveed
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	

Meetme kirjeldus	Seoses jõgede õgvendamisega ning väikeste merelahtede kinnikasvamisega on mitmete poolsiirdekalade (nt. haug, säinas, teib, särg, luts) asurkondadele ligipääsetavate koelmualade hulk vähenenud. Rannikumere kalade elurikkuse ja leviku, kaubanduslike kalade asurkondade seisundi ning toiduvõrgustike hea keskkonnaseisundi saavutamiseks on vajalik vastavate degradeerunud märgalade (nt jõgede suudmealad, rannikulõukad) või rändeteede (nt. väinad rannikulõugaste ja mere vahel) parendamine tagamaks kaladele rändeteed koelmualadele. Meede on tehniline- (rändeteede seisundi parendamine) meetmeprogrammi 7. Leevendus- ja heastamisvahendid: majandamisvahendid, mis suunavad inimtegevust mereökosüsteemide kahjustatud komponentide taastamisele raames.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Kalade rändeteede seisundi parendamine – eemaldatud rändeteede takistused
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaministeerium/kalurid, harrastuskalapüüdjad
Regionaalne koordineeritus	Tegevused kattuvad HELCOM tasemel koordineeritud meetmetega „ <i>Removal of unnecessary dams and migration barriers, especially in small waterways</i> “
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M021

Kood	BALEE-M021
Nimi	Hülgepeletite kasutuselevõtmise ulatuslik toetus mereimetajate kaaspüügi vähendamiseks kutselistes kalapüügivahendites
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	20, 35
Keskonnaalased sihid	1.2. Võtmeliikide asurkondade arvukus on tasemel, mis tagab populatsioonide pikaajalise säilimise
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Looduslike liikide väljapüük või suremus/vigastatus (töõndusliku ja harrastuspüügi tulemusel); Elusressursside ammutamine: Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik).
HKS tunnused	D1
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Imetajad
HKS kriteeriumid	D1C1: Juhuslikust kaaspüügist tingitud suremuse määr liigi kohta on liigi jaoks ohutul tasemel, nii et liigi pikaajaline elujõulisus on tagatud.
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Mereimetajate hukkumist kalapüünistes peetakse Läänemeres endiselt oluliseks mereimetajate suremusallikaks. Meetme eesmärk on suurendada hülgepeletite kasutust kutseliste kalapüügivahendite läheduses ning seeläbi vähendada mereimetajate kaaspüüki. Meetme põhiosa seisneb toetuste süsteemi rakendamises, mis võimaldab vastavaid meetodeid kalapüüniste (võrkpüünised ja lõkspüünised) juures kasutusele võtta. Seega kuuluvad tegevused eelkõige meetmeprogrammi majanduslikud stiimulid: majandamismeetmed, tänu millele on mereökosüsteemi kasutajate huvides tegutseda viisil, mis aitab saavutada eesmärgiks seatud head keskkonnaseisundit.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Toetuste abil kasutusele võetud hülgepeletite arv.
Rakendaja / huvirühmad	Maaeluministeerium/kalurid
Regionaalne koordineeritus	Osaliselt kattuvad tegevused HELCOM tasemel koordineeritud meetmetega: „ <i>Guidelines and regulation of the design and use of acoustic deterrent devices</i> “ ja „ <i>Mandatory use of Acoustic Deterrent Devices or other effective mitigation measures to minimize bycatch of the Baltic Sea harbour porpoise (Phocoena phocoena)</i> “
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M022

Kood	BALEE-022
Nimi	Merisiia koelmualade parendamine ja asurkondade turgutamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	6, 14, 19, 20, 37
Keskkonnaalased sihid	1.1. Kõikide võtmeliikide levik vastab nende looduslikule levilale; 1.2. Võtmeliikide asurkondade arvukus on tasemel, mis tagab populatsioonide pikaajalise säilimise; 1.3. Võtmeliikide asurkondade demökoloogilised ja autökoloogilised parameetrid on tasemel, mis tagavad nende populatsioonide pikaajalise säilimise;
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Füüsiline kadu (merepõhja substraadi või morfoloogia pideva muutumise või merepõhja substraadi kaevandamise tõttu);
HKS tunnused	D1
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Kalad
HKS kriteeriumid	D1C2: Inimtekkelised survetegurid ei ole liigi populatsiooni arvukust kahjulikult mõjutanud ning liigi pikaajaline elujõulisus on tagatud; D1C3: Liigi populatsiooni demograafilised omadused (nt keha suurus või vanuseline struktuur, sooline jagunemine, sigivuse määr ja ellujäämise määr) osutavad tervele populatsioonile, millele inimtekkelised survetegurid ei ole kahjulikku mõju avaldanud. D1C4 –liigi levikuala ja, kui see on asjakohane, leviku muster on kooskõlas valitsevate füsiograafiliste, geograafiliste ja kliimatingimustega; D1C5 –liikide elupaikadel on vajalik ulatus ja tingimused, et toetada liike nende eri eluetappides.
Geograafiline ala	Rannikuveed
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Merisiig on üks kehvas seisus rannikumere kalaliike Eestis. Selle kalaliigi väga halva seisundi peamiseks põhjusteks on ülepüük ning koelmualade kehv seisund. Viimane on seotud eelkõige merisiia koelmualadeks olevate kruusaste või liivaste varjatud rannikumadalike mudastumisega. Merisiia asurkondade seisundi parandamiseks on vaja: 1) Läbi viia teadaolevate merisiia koelmualade inventuur; 2) Vajadusel rakendada kalapüügipiiranguid vastavate kudekarjade kaitseks; 3) Turgutada kehv seisundis asurkondi kalakasvatustlike meetmete rakendamisega (noorkalade asustamine); 4) Kehvas seisundis kudealade taastamine rannikumeres. Keskkonnaalaste sihtide saavutamiseks on vajalik kaasta tehnilisi- (koelmualade inventuur, kudealade seisundi taastamine, kalakasvatustlikud meetmed) ja seadusandlikke meetmeid (vajadusel püügipiirangute rakendamine). Seega on sihtide saavutamiseks kaasatud tegevused meetmeprogrammidest: 3. Ruumilise ja ajalise leviku kontroll: majandamismeetmed, mis mõjutavad seda, kus ja millal teatud tegevusel toimuda lastakse. 7. Leevendus- ja heastamisvahendid: majandamisvahendid, mis suunavad inimtegevust mereökosüsteemide kahjustatud komponentide taastamisele.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Koostatud merisiia koelmualade inventuur, taastatud koelmualade arv, kehtestatud püügipiirangud ja taastasustatud kalade arv ning asurkonna seisund
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaministeerium/kalurid, harrastuskalapüüdjad

Regionaalne koordineeritus	Tegevused kattuvad HELCOM tasemel koordineeritud meetmetega „ <i>A set of 7 measures for coastal fish</i> “
Lisainfo	Nt veebilink

MEEDE BALEE-M024

Kood	BALEE-M024
Nimi	Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni laevakerede täiskasvamise vastaste juhendite ühtlustatud rakendamine võõrliikide leviku takistamiseks
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	Meetmed võõrliikide ja sissetoodud patogeenide kahjuliku mõju ärahoidmiseks ja ohjamiseks (18). Meetmed vabaajaveetmisega (sh. harrastuskalapüük) seotud kahjulikku mõju ärahoidmiseks ja ohjamiseks (19). Meetmed võõrliikide merekeskkonda sissetoomise ja leviku vähendamiseks ning ohjamiseks (34).
Keskonnaalased sihid	2.1. Uusi võõrliike läbi primaarse invasiooni ei lisandu. 2.2. Võõrliigid ei kujuta endast ohtu kohalikele liikidele, kooslustele ja ökosüsteemide pikaajalisele säilimisele
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Oluline survetegur, mida meede mõjutab on võõrliikide sissetoomine või levik.
HKS tunnused	Uusi võõrliike läbi primaarse invasiooni ei lisandu
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	- Merepiirkonna või -allpiirkonna merelindude, imetajate, roomajate, kalade ja peajalgsete liikide rühmad; - Veesamba (pelaagilise) ja merepõhja (bentilise) elupaiga põhitüübid või muud elupaigatüübid, sh nende bioloogilised kooslused, kogu merepiirkonnas või -allpiirkonnas; - Ökosüsteemide struktuur, funktsioonid ja protsessid, mis on seotud pelaagiliste/bentiliste koosluste struktuuriga (pelaagiliste/bentiliste koosluste struktuur, ökosüsteemid, toiduahel).
HKS kriteeriumid	D2C1- inimtegevusega loodusesse sisse toodud võõrliikide arv. D2C2- kohanenud võõrliikide arvukus ja nende ruumiline jaotus. D2C3- võõrliikide poolt ohustatud liigirühma või elupaigatüübi ulatus, mis on võõrliikide tõttu kahjustunud või muutunud.
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	<u>Kirjeldus</u> Seadusandlik meede. Meede on vajalik laeva (sh. vabaaja veetmisega seotud vahendid, väikelaevad, paadid, treilerid) korpuse külge kinnituvate võõrliikide leviku takistamiseks. Vajalik on IMO kehtestatud vastavasisuliste juhendite rakendamine vähendamaks laevakerede pealiskasvu. <u>Meetme tüüp</u> Majanduslikud stiimulid: majandamismeetmed, tänu millele on mereökosüsteemi kasutajate huvides tegutseda viisil, mis aitab saavutada eesmärgiks seatud head keskkonnaseisundit <u>Tegevused</u> a) Riiklike järelevalveasutuste tegevused: - õigusaktide ettevalmistamine - õigusaktidega määratleda nõuete täitmiseks kohustatud laevad - nõuete kehtestamine laevakerede töötlemiseks (sobivad ained, värvid jne) - kontrolli ja järelevalvekorraldamine /tagamine/ täpsustamine b) Laevaomanike ja laevandusettevõtjate tegevused: - laevakerede töötlemine kehtestatud nõuete ja juhendite järgi - investeeringud kehtestatud nõuete täitmiseks
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	a) Seire tulemused kinnitavad võõrliikide lisandumise puudumist laevakerede pealiskasvuna b) Järelevalve kinnitab kehtestatud nõuete järgimist

Rakendaja / huvirühmad	KKM
Regionaalne koordineeritus	HELCOM
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M026

Kood	BALEE-M026
Nimi	Ajaloolise püügikäiguse osaku väljaostmist kalurilt tagamaks püügikoormuse viimise HKS tasemele
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	EL ühtne kalanduspoliitika
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	20
Keskonnaalased sihid	1.1. Kõikide võtmeliikide levik vastab nende looduslikule levilale; 1.2. Võtmeliikide asurkondade arvukus on tasemel, mis tagab populatsioonide pikaajalise säilimise; 1.3. Võtmeliikide asurkondade demökoloogilised ja autökoloogilised parameetrid on tasemel, mis tagavad nende populatsioonide pikaajalise säilimise; 3.1. Kalapüügist tulenev surve tähtsamatele kalapopulatsioonidele ei ohusta nende populatsioonide pikaajalist säilimist; 3.2. Tähtsamate kala-asurkondade reproduktiivvõime on tagatud; 3.3. Töenduslike kalapopulatsioonide vanuseline ja suuruseline koosseis tagab populatsioonide asurkondade pikaajalise säilimise; 4.2. Toiduvõrgustiku tipmiste võtmeliikide osakaal on vastavuses ökosüsteemi kandevõimega; 4.3. Peamiste troofiliste rühmade proportsioonide muutused ei ohusta toiduvõrgustiku terviklikkust.
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Looduslike liikide väljapüük või suremus/vigastatus (töendusliku ja harrastuspüügi tulemusel); Elusressursside ammutamine: Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik).
HKS tunnused	D3
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Kalad
HKS kriteeriumid	D1C2: Inimtekkelised survetegurid ei ole liigi populatsiooni arvukust kahjulikult mõjutanud ning liigi pikaajaline elujõulisus on tagatud; D1C3: Liigi populatsiooni demograafilised omadused (nt keha suurus või vanuseline struktuur, sooline jagunemine, sigivuse määr ja ellujäämise määr) osutavad tervele populatsioonile, millele inimtekkelised survetegurid ei ole kahjulikku mõju avaldanud. D1C4 –liigi levikuala ja, kui see on asjakohane, leviku muster on kooskõlas valitsevate füsiograafiliste, geograafiliste ja kliimatingimustega; D1C5 –liikide elupaikadel on vajalik ulatus ja tingimused, et toetada liike nende eri eluetappides; D3C1: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kalastussuremus on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või alla selle; D3C2: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kudekarja biomass on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või üle selle; D3C3: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide isendite vanuseline ja suurusjaotus populatsioonis näitab, et populatsioon on terve. Populatsioonis peab olema suur vanade ja suurte isendite osakaal ning kasutamise kahjulik mõju geneetilisele mitmekesisusele peab olema väike; D4C1: Inimtekkelised survetegurid ei ole troofilise gildi mitmekesisust (liigilist koosseisu ja liikide suhtelist arvukust) kahjulikult mõjutanud; D4C3: Inimtekkelised survetegurid ei ole isendite suurusjaotust troofilises gildis kahjulikult mõjutanud.
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Peamine kalaasurkondade elurikkust ning arvukust, töenduskalade varude seisundit ning toiduvõrgustike struktuuri mõjutav tegur on kalapüük. Senised

	<p>uuritud on viidanud, et üks selle põhjus on Eesti merealadel ajalooliselt kaluritele väljastatud potentsiaalselt kasutatavate püüniste suur hulk. Ühe meetmena kuidas viia püügisurve hea keskkonnaseisundi tasemele on vastavate lubade (seega ka kasutatavate püüniste) arvu vähendada vastavate litsentside kalurilt välja ostmise teel. Meede on tehniline ning sihtide saavutamiseks kaasatud potentsiaalselt tegevused meetmeprogrammidest: 1 Sisendite kontrollimeetmed: majandamismeetmed, mis mõjutavad lubatud inimtegevuse määra.</p>
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Välja ostetud ajaloolise püügiõiguse osakud, reaalne kalapüügisurve Eesti rannikumeres (püügiööde arv)
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaministeerium, põllumajandusministeerium/kalurid
Regionaalne koordineeritus	Tegevused kattuvad HELCOM tasemel koordineeritud meetmega „ <i>Reduction of fishing pressure and development of Good Environmental Status delineation, supported by no go areas to determine benthic species recovery and potentially natural communities</i> “, „ <i>No further expansion of fishing effort to areas not already impacted by existing fishing activities</i> “
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M030

Kood	BALEE-M030
Nimi	Kalapüügiga, meresaaduste kogumisega või vesiviljelusega merest väljatoodud toitainete koguste põhine toetuskeem ettevõtjatele
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HD, EU Biodiversity Strategy for 2030, HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	2, 10, 33, 37
Keskkonnaalased sihid	BALEED-T42; Target 16; BALEE-T34
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Toitainete mõju – haju- ja punktreostusallikad, õhusaastasadestis; Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik) Kala- ja karbitöötlemine Meretaimede korjamine Kalastus ja muul otstarbel kogumine Merevesiviljelus, sh sellega seotud taristu
HKS tunnused	D5
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D5C1
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Kehtestatakse merekeskkonnast vesiviljelusega, kalapüügiga või muude tegevustega eemaldatava N ja P koguste põhine toetuskeem ettevõtjatele. Selleks: Töötatakse välja metoodika merekeskkonnast eemaldatava N ja P koguste määramiseks ja dokumenteerimiseks. Valmistatakse ette ja räägitakse riigi esindajate ja huvirühmadega läbi vastav regulatsioon. Rakendatakse toetuskeem.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Toetuste summa (arv) Merekeskkonnast eemaldatud N ja P kogus tonnides/aastas
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, kohalikud omavalitsused, kalandus, vesiviljeluse sektor
Regionaalne koordineeritus	
Lisainfo	Nt veebilink

MEEDE BALEE-M032

Kood	BALEE-M032
Nimi	Merepõhja terviklikkuse häirimise või hävitamise kompensatsioonimeetmete väljatöötamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HD
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	26 – Meetmed merepõhja elupaikade füüsilise kaotuse vähendamiseks (ei ole raporteeritud seoses VRD rannikuveekogumite hüdro-morfoloogiliste tingimustega) 27 – Meetmed merepõhja elupaikade füüsilise häiringu vähendamiseks (ei ole raporteeritud seoses VRD rannikuveekogumite hüdro-morfoloogiliste tingimustega) 37 – Meetmed mereökosüsteemide, sh elupaikade ja liikide, taastamiseks ja säilitamiseks
Keskkonnaalased sihid	6.1. Inimtegevusest põhjustatud merepõhja häirimine ei põhjusta olulisi muutusi merepõhja elupaikade kvaliteedis 6.2. Inimtegevusest põhjustatud merepõhja häirimine ei põhjusta olulisi muutusi merepõhja kooslustes
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	MSRD Lisa III tabel 2a Liikide häirimine (nt paljunemis-, puhke- ja toitumisaladel) inimese kohalolu tõttu Merepõhja füüsiline häirimine (ajutine või püsiv) Füüsiline kadu (merepõhja substraadi või morfoloogia pideva muutumise või merepõhja substraadi kaevandamise tõttu) MSRD Lisa III tabel 2b Avamererajatised (v.a nafta-/gaasi-/taastuenergiarajatised) Merepõhja morfoloogia muutmine, sh süvendamine ja materjalide ladustamine Loodusvarade (kivi, metallimaagid, killustik, liiv, karbid) kaevandamine Taastuenergia (tuule-, laine- või tõusuvee-energia) tootmine, sh sellega seotud taristu Elektrienergia ülekanne ja ühendused (kaablid) Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik) Meretaimede korjamine Kalastus ja muul otstarbel kogumine Merevesiviljelus, sh sellega seotud taristu Transporditaristu Laevandus Turismi ja vaba aja veetmise taristu Turismi ja vaba aja veetmisega seotud tegevus Teadusuuringud ja haridus
HKS tunnused	D6
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D6C1, D6C2, D6C3, D6C4, D6C5
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Töötatakse välja ja kehtestatakse meetmete pakett kompenseerimaks merepõhja häirimist ja elupaiga hävitamist erinevate arenduste ja muude tegevuste käigus. Meetmete paketi üheks eesmärgiks on tagada võimalikult väikest merepõhja häiringut ja kasutusejärgselt endise olukorra taastamist.

	<p>Meetmete pakett kehtestatakse diferentseeritult vastavalt merepõhja elupaikade tähtsusele, looduskaitsele väärtusele, senisele seisundile ja levikule.</p> <p>Selleks hinnatakse olemasoleva info põhjal merepõhja elupaikade olukorda ning koostatakse elupaikade prioriteetsuse loend.</p> <p>Meetmete pakett koosneb nii füüsilise kompensatsiooni meetmetest (elupaiga taastamine, ökoloogiline offset) kui rahalistest meetmetest.</p>
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	<p>Meetmete paketi ökehtestamine</p> <p>Heas seisundis olevate või häirimata merepõhja elupaikade pindala suurenemine</p> <p>Taastatud merepõhjaelupaikade pindala</p>
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, kohalikud omavalitsused, kalandus, meretransport, merepõhja kaevandamine, arendustegevus merel
Regionaalne koordineeritus	Võiks olla koordineeritud HELCOMiga
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M035

Kood	BALEE-M035
Nimi	Sinimajanduse arendusprojektide KMH ja opereerimisaegse seire miinimumnõuete paketi koostamine ja rakendamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HD, EU Biodiversity Strategy for 2030, HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	14, 20, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34, 38
Keskonnaalased sihid	BALEED-T42; Target 16; Target 23; Target 26; BALEE-T34
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Võõrliikide sissetoomine või levik Looduslike elukoosluste hävimine või muutumine looma- või taimeliikide kasvatamise tõttu Liikide häirimine (nt paljunemis-, puhke- ja toitumisaladel) inimese kohalolu tõttu Merepõhja füüsiline häirimine (ajutine või püsiv) Füüsiline kadu (merepõhja substraadi või morfoloogia pideva muutumise või merepõhja substraadi kaevandamise tõttu) Hüdroloogiliste tingimuste muutumine Toitainete mõju – haju- ja punktreostusallikad, õhusaastasadestis Orgaanilise aine mõju – haju- ja punktreostusallikad Muude ainete (nt sünteetiliste ja mittesünteetiliste ainete, radionukliidide) mõju – hajuja punktreostusallikad, õhusaastasadestis, akuutsed juhtumid Inimtekkeline müra (impulsiivne, pidev) Muude energialiikide (sh elektromagnetväljad, valgus ja kuumus) mõju Merepõhja morfoloogia muutmine, sh süvendamine ja materjalide ladustamine Loodusvarade (kivi, metallimaagid, killustik, liiv, karbid) kaevandamine Taastuvenergia (tuule-, laine- või tõusuvee-energia) tootmine, sh sellega seotud taristu Elektrienergia ülekanne ja ühendused (kaablid) Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik) Meretaimede korjamine Merevesiviljelus, sh sellega seotud taristu Transporditaristu Laevandus Turismi ja vaba aja veetmise taristu Turismi ja vaba aja veetmisega seotud tegevus
HKS tunnused	D1, D2, D3, D4, D5, D6, D7,
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D2C1; D2C3; D3C1; D3C2; D3C3; D5C1; D6C1; D6C2; D6C3; D7C1; D7C2; D8C1; D9C1; D10C1; D11C1, D11C2; D1C2; D1C6; D6C4; D6C5; D4C1;
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Sinimajanduse arendusprojektide puhul puuduvad KMH miinimumnõuded ja samuti ei ole käitamisaegse seire standardit. Kuna enamasti on tegemist merealadega, mille kohta olemasolev info on äärmiselt lünklik siis pole reeglina vaid olemasolevale infole tuginemine võimalik. Meetme käigus koostatakse arendusprojektide KMH miinimumnõuete juhend (vajaliku info kirjeldus KMH läbiviimiseks). Koostatakse sinimajanduse projektide käitamise seire juhend (standard). Rakendatakse väljatöötatud juhendid regulatsioonide ja/või soovitusena.

Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Standard on välja töötatud ja selle rakendamine kehtestatud Standardit rakendanud arendusprojektide arv
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, Sinimajanduse ettevõtted ja ettevõtete organisatsioonid
Regionaalne koordineeritus	Võiks olla koordineeritud HELCOMiga
Lisainfo	Nt veebilink

MEEDE BALEE-M036

Kood	BALEE-M036
Nimi	Väikese väina maanteetammi avade rajamine veevahetuse parandamiseks ja väina avamiseks kalade rändeteena
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	6 – veekogude hüdro-morfoloogiliste tingimuste parandamine 37 – mere ökosüsteemide taastamine
Keskonnaalased sihid	Pindalaline surveindeks näitab paranemistrendi, olukord ei halvene väga heas seisundis hindamisüksustes (Target 19) HKS-iga seotud siht: 1.1. Kõikide võtmeliikide levik vastab nende looduslikule levilale;
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Füüsiline kadu (hüdroloogiliste tingimuste muutumine);
HKS tunnused	D7, D1
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Kalad
HKS kriteeriumid	D7C1 – Püsivad hüdrograafilised muutused D1C4 –liigi levikuala ja, kui see on asjakohane, leviku muster on koosõlas valitsevate füsiograafiliste, geograafiliste ja kliimatingimustega; D1C5 –liikide elupaikadel on vajalik ulatus ja tingimused, et toetada liike nende eri eluetappides.
Geograafiline ala	Rannikuveed
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Seoses Väikese väina sulgemisega maanteetammiga on häiritud veevahetus väina erinevate osade vahel, mis on põhjustanud veekvaliteedi halvenemise ning paljudel kalaliikidel (nt. räim, merisiig, säinas, ahven, haug jne) ei ole võimalik seda looduslikku rändeteed läbida. Nõnda ei saa sisuliselt toimuda loomulikku rännet vastavate kalaliikide koelmu ja turgutusala vahel. See on eriti tähtis liikide puhul, kelle vastavad ränded on suhteliselt lühikesed ja seega ei ole tekkinud uusi rändeteid ümber Muhumaa (nt. merisiig, haug, ahven). Hetkel on Väikese väina tammiga eraldatud poolte vaheliseks ainukeseks ühendusteeks tammid idapoolse otsa alune truup – Tillunire. See ei taga kõigi kalaliikide (nt. räim) vaba liikumist turgutusala ja koelmualade vahel. Seega on vajalik rajada Väikese väina tammid võimalikult suured läbipääsud tagamaks kalade vaba läbipääsu koelmualade ja turgutusala vahel. Meede on tehniline- (läbipääsude/sildade rajamine) meetmeprogrammi 7. Leevendus- ja heastamisvahendid: majandamisvahendid, mis suunavad inimtegevust mereökosüsteemide kahjustatud komponentide taastamisele raames.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Läbipääsude rajamine
Rakendaja / huvirühmad	Transpordiamet, kalurid
Regionaalne koordineeritus	Tegevused kattuvad HELCOM tasemel koordineeritud meetmetega „ <i>Removal of unnecessary dams and migration barriers, especially in small waterways</i> “
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M039

Kood	BALEE-M039
Nimi	Keskkonnale ohtlike ravimite käitlemise alane teavitustöö
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	21 – Meetmed linnadest, transpordist ja taristust tulenevate saasteainete ennetamiseks või ohjamiseks
Keskkonnaalased sihid	Eesti mereala jaoks oluliste ohtlike ainete (HELCOM tuumindikaatorite) inimtekkeliste koormuste järkjärguline vähendamine. (Target 23)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: Ained, prügi ja energia: muude ainete (nt sünteetiliste ja mittesünteetiliste ainete, radionukliidide) mõju – haju ja punktreostusallikad. Inimtegevus: Kasutusviisid linnades (olme), Jäätmekäitlus ja -kõrvaldus.
HKS tunnused	D8
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D8C1 – Saasteainete sisaldused merekeskkonnas ei ületa kehtestatud piirväärtusi (D8C1.1 – D8C1.62), primaarne; D9C1 – saasteainete sisaldus loodusest pärit mereandides ei ületa kehtestatud piirnorme (D9C1.1 – D9C1.6), primaarne; D8C2 – saasteainete mõju liikide ja elupaikade seisundile, sekundaarne; D8C3 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite ulatus ja kestus, primaarne; D8C4 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite mõju liikide tervisele ja elupaikade seisundile, sekundaarne
Geograafiline ala	Maismaa
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Töötatakse välja ja kehtestatakse regulatsioonid või soovitused, millega on võimalik vähendada vabamüügiravimite keskkonda sattumist, mis on püsivad ja võivad mõjutada negatiivselt keskkonda. Rakendatakse eeskirju, mis vähendavad keskkonnale kahjulikke aineid sisaldavate retseptiravimite kasutamist (ravimi annus, pakendi suurus, alternatiivmeditsiin, väärata börsiväline juurdepääs retseptile). Tehnoloogiate rakendamise propageerimine reoveepuhastuses (sh sademevesi) mikroprügi ja ravimijääkide püüdmise efektiivsuse tõstmiseks.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Regulatsioon ja/või soovitused välja töötatud ja kehtestatud Seire tulemused kinnitavad ravimijääkide merekeskkonda ja elustikku lisandumise puudumist
Rakendaja / huvirühmad	KeM, SoM, Keskkonnaamet, vee-ettevõtted
Regionaalne koordineeritus	HELCOM
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M040

Kood	BALEE-M040
Nimi	Reostustõrje võimekuse tõstmine, sh läbi uue õlitõrje võimekusega poi- ja uurimislaeva projekteerimise ja ehitamise
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HELCOM RESPONSE, IMO vastavad konventsioonid
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	32 – Meetmed, et vähendada akuutset reostust
Keskonnaalased sihid	Eesti merereostustõrjealane võimekus on Läänemere piirkonnas kokku lepitud tasemel (BALEE-T31)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegurid: Ained, prügi ja energia: muude ainete (nt sünteetiliste ja mittesüsteetiliste ainete, radionukliidide) mõju. Inimtegevus: Laevandus, Transporditaristu (sadamad, veeteed)
HKS tunnused	D8
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D8C1 – Saasteainete sisaldused merekeskkonnas ei ületa kehtestatud piirväärtusi (D8C1.1 – D8C1.62); D8C3 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite ulatus ja kestus; D8C4 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite mõju liikide tervisele ja elupaikade seisundile.
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Uue õlitõrje võimekusega poi- ja uurimislaeva kavandamine. Projekteerimis- ja ehitushanke läbiviimine, mis tagaks laeva valmiduse reostustõrje vahendite kasutamiseks. Laeva töö korraldamine arvestades reostustõrje vajadustega.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Laev on valmis ehitatud ja varustatud reostustõrje vahenditega; Merereostustõrjealane võimekuse tase Eestis
Rakendaja / huvirühmad	MKM, KeM, Transpordiamet, ülikoolid
Regionaalne koordineeritus	HELCOM
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M043

Kood	BALEE-M043
Nimi	Arendada välja laevade heitmete (sh pesuvee) vastuvõtuks piisav võimekus Läänemere sadamates
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	15 – Meetmed ohtlike ainete sissekande ja emissiooni vähendamiseks ja kontrolliks 21 – Meetmed linnadest, transpordist ja taristust tulenevate saasteainete ennetamiseks või ohjamiseks.
Keskkonnaalased sihid	Eesti mereala jaoks oluliste ohtlike ainete (HELCOM tuumindikaatorite) inimtekkeliste koormuste järkjärguline vähendamine. (Target 23)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: Ained, prügi ja energia. Toitainete mõju – haju- ja punktreostusallikad, õhusaastasadestis; orgaanilise aine mõju – haju- ja punktreostusallikad; muude ainete (nt sünteetiliste ja mittesüsteetiliste ainete, radionukliidide) mõju – haju ja punktreostusallikad, Inimtegevus: Transporditaristu, Laevandus, Jäätmekäitlus ja -kõrvaldus.
HKS tunnused	D8, D5
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D8C1 – Saasteainete sisaldused merekeskkonnas ei ületa kehtestatud piirväärtusi (D8C1.1 – D8C1.62), primaarne; D9C1 – saasteainete sisaldus loodusest pärit mereandides ei ületa kehtestatud piirnorme (D9C1.1 – D9C1.6), primaarne; D8C2 – saasteainete mõju liikide ja elupaikade seisundile, sekundaarne; D8C3 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite ulatus ja kestus, primaarne; D8C4 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite mõju liikide tervisele ja elupaikade seisundile, sekundaarne
Geograafiline ala	Maismaa, rannikuveed
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Teostatakse analüüs ja pakutakse välja Eesti sadamad, kus peab olema tagatud ristluslaevadelt heitmete vastuvõtt arvestades naaberriikide vastava võimekusega Ehitatakse välja taristu heitmete vastuvõtuks Luuakse vastavad meetmed investeringute toetamiseks
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Sadamate arv, kus on tagatud laevade heitmete (sh pesuvee) vastuvõtuvõtt
Rakendaja / huvirühmad	KeM, MKM; sadamad, vee-ettevõtted
Regionaalne koordineeritus	HELCOM
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M044

Kood	BALEE-M044
Nimi	Tinaorgaanika (TBT) koormuse vähendamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	Rahvusvaheline IMO laevakerede täiskasvamise vältimise konventsioon; Londoni konventsioon HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	15 – Meetmed ohtlike ainete sissekande ja emissiooni vähendamiseks ja kontrolliks 21 – Meetmed linnadest, transpordist ja taristust tulenevate saasteainete ennetamiseks või ohjamiseks.
Keskkonnaalased sihid	Eesti mereala jaoks oluliste ohtlike ainete (HELCOM tuumindikaatorite) inimtekkeliste koormuste järkjärguline vähendamine. (Target 23)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: Ained, prügi ja energia. Inimtegevus: Jõgede, rannikuala või merepõhja füüsiline muutmine (veemajandus); Avamererajatised, merepõhja morfoloogia muutmine, sh süvendamine ja materjalide ladustamine Transporditaristu, Laevandus; Jäätmekäitlus ja -kõrvaldus.
HKS tunnused	D8
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	- Merepiirkonna või -allpiirkonna merelindude, imetajate, roomajate, kalade ja peajalgsete liikide rühmad. -Veesamba (pelaagilise) ja merepõhja (bentilise) elupaiga põhitüübid või muud elupaigatüübid, sh nende bioloogilised kooslused, kogu merepiirkonnas või -allpiirkonnas. - Ökosüsteemide struktuur, funktsioonid ja protsessid, mis koosnevad järgmisest: füüsikalised ja hüdroloogilised omadused; keemilised omadused; bioloogilised omadused; funktsioonid ja protsessid.
HKS kriteeriumid	D8C1 – Saasteainete sisaldused merekeskkonnas ei ületa kehtestatud piirväärtusi (D8C1.23 - TBT), primaarne; D9C1 – saasteainete sisaldus loodusest pärit mereandides ei ületa kehtestatud piirnorme, primaarne; D8C2 – saasteainete mõju liikide ja elupaikade seisundile, sekundaarne; D8C4 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite mõju liikide tervisele ja elupaikade seisundile, sekundaarne;
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Seadusandlik meede. Vajalik laeva (sh vabaaja veetmisega seotud alused, väikelaevad, paadid, treilerid) korpuse pealiskasvu vältimiseks kasutatud TBT jätkuvalt kõrge sisaldusega setetes. Töötatakse välja täiendav regulatsioon või nõuded potentsiaalselt tinaorgaanikaga reostunud piirkondades arendustööde (sh süvendamise) teostamiseks. Eesmärk on piirata/reguleerida töid väga saastunud setetega aladel vältimaks TBT sekundaarset reostust. Analüüsitakse ja vajadusel kehtestatakse täiendavad piirangud paatide pesemisele/puhastamisele ning nõuded paadikerede tinaorgaanika seireks.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Seire tulemused kinnitavad TBT merekeskkonda ja elustikku lisandumise puudumist
Rakendaja / huvirühmad	KeM, MKM
Regionaalne koordineeritus	HELCOM (olemas vastav meetme ettepanek)
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M046

Kood	BALEE-M046
Nimi	Sadamate lähiala prügikoristuskampaaniad
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HD, EU Biodiversity Strategy for 2030, HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	Meetmed vabaajaveetmisega (sh. harrastuskalapüük) seotud kahjulikku mõju ärahoidmiseks ja ohjamiseks (19). Meetmed merekeskkonnas prügi vähendamiseks (29)
Keskkonnaalased sihid	10.1. Mere- ja rannikukeskkonna prügi kahjulikkus Rannaprügi: Mereprügi koguse vähendamine kümne kõige tavalisema randadest leitud prügilii osas (baasaasta 2016) Mikroprügi: Veesamba, merepõhja ja rannaala mereprügi koguseid iseloomustab langev trend (baasaasta 2016) Merepõhjas esineva mereprügi koguseid iseloomustab langev trend (baasaasta 2016) 10.2. Mereprügist põhjustatud kõrvalekalded mereelustiku seisundis ja elupaiga kvaliteedis on ebaolulised
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Prügi (tahked jäätmed, sh mikroprügi) mõju
HKS tunnused	D10
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D10C1, D10C2, D10C3, D10C4
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Viimaste seireuuringute põhjal on esineb merepõhja prügi rannikumeres enim sadamate lähiümbruses, mis on tingitud sellest, et sadamatest ja nende lähialadest on kujunenud aktiivse puhkuse veetmise kohad, mis pakuvad lisaks merele minekule ka muud tegevust. Prügi satub merre laevadelt või edasikandega sadama territooriumilt või lähialadelt. Meetme eesmärk on ennetada prügi merre sattumist ja vähendada prügikoormust sadamapiirkondades. Sadamate alal ja lähiümbruses viiakse läbi: 1) prügi alane teavituskampaania 2) maismaa prügi koristusaktioonid merepõhja makroprügi koristusaktioonid
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Kampaaniaga hõlmatud sadamate arv Merepõhja makroprügi rannikumeres (inimtegevusest mõjutatud alad) indikaatori väärtus
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, MTÜd
Regionaalne koordineeritus	
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M047

Kood	BALEE-M047
Nimi	Jäätmekäitluse keskkonnasõbralik korraldamine rannikul ja randades
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HD, EU Biodiversity Strategy for 2030, HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	21 - Meetmed linnadest, transpordi- ja ehitustaristust tulenevate saasteainete ennetamiseks või ohjamiseks. 29 – Meetmed merekeskkonnas prügi vähendamiseks.
Keskkonnaalased sihid	Prügi mõju (makro- ja mikroprügi) mereprügi koguste (sh. hüljatud võrgud) vähenemine 30% võrreldes baastasemega (2017) (6a hindamisperiodil) (Target 26)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: prügi (tahked jäätmed, sh mikroprügi) mõju Inimtegevus: jäätmekäitus; turismi ja vaba aja veetmisega seotud tegevus; rannikukaitse ja üleujutuste vastu kindlustamine
HKS tunnused	D10
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D10C1, D10C2, D10C3, D10C4
Geograafiline ala	Maismaa
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	<p>Üleujutusriskiga piirkondades korraldada jäätmekäitus selliselt, et üksikute üleujutuskordade ajal ei satuks kogutud prügi vette. Praegu ei arvestata jäätmekogumises ja käitluses üleujutuseladel prügi ja jäätmete sattumisega merre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koostatakse juhendid ja nõuded välistamiseks üleujutuste käigus kogutud prügi sattumist merre. • Eriliselt suletavad prügikonteinerid • Üleujutuse suhtes kindlustatud jäätmete kogumise kohad. <p>Analüüsitakse ja pakutakse välja erinevad võimalused supelrandadest ja mujalt rannaalalt prügi leviku vähendamiseks, sh suletavate prügikastide kasutuselevõtmise nõue avalikes randades ja randade puhkealadel (promenaadid jmt)</p>
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Omavalitsuste arv kus on võetud vastu meetmed hoidmaks ära prügi sattumist merre üleujutuste ja tormidega. Rannad, kus on rakendatud suletavate prügikastide nõue vmt
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, kohalikud omavalitsused
Regionaalne koordineeritus	Võiks olla koordineeritud HELCOMiga
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M049

Kood	BALEE-M049
Nimi	Puhkuse- ja turismimajandusega seotud prügistamise vähendamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	29 – Meetmed merekeskkonnas prügi vähendamiseks
Keskkonnaalased sihid	Prügi mõju (makro- ja mikroprügi) mereprügi koguste (sh. hüljatud võrgud) vähenemine 30% võrreldes baastasemega (2017) (6a hindamisperiodil) (Target 26)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: prügi (tahked jäätmed, sh mikroprügi) mõju Inimtegevus: jäätmekäitlus, turismi ja vaba aja veetmisega seotud tegevus
HKS tunnused	D10
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D10C1, D10C2, D10C3, D10C4
Geograafiline ala	Maismaa
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Pakutakse välja ja rakendatakse täiendused regulatsioonidesse või eeskirjadesse prügi koguste vähendamiseks, näiteks: <ul style="list-style-type: none"> • KOV heakorra eeskirjadesse lisatakse suure koguse õhupallide ja laternate (> 50 õhupalli/laternat) vabastamise keeld • Rannikulähedaste KOV heakorra eeskirjadesse lisatakse plastnõude (lisaks ühekordsetele plastnõudele) kasutamise keeld rannakaubanduses
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	KOV arv ja randade proportsioon, kus eeskirjad on kehtestatud
Rakendaja / huvirühmad	Kohalikud omavalitsused
Regionaalne koordineeritus	HELCOM
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M051

Kood	BALEE-M051
Nimi	Sademevee ja heitvee töötlemine mikroplasti koguste vähendamiseks
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	KOV jäätmekavad, Eesti 2030+
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	1 – Reoveepuhastite ehitus või täiendamine. 21 - Meetmed linnadest, transpordi- ja ehitustaristust tulenevate saasteainete ennetamiseks või ohjamiseks. 29 – Meetmed merekeskkonnas prügi vähendamiseks.
Keskkonnaalased sihid	Prügi mõju (makro- ja mikroprügi) mereprügi koguste (sh. hüljatud võrgud) vähenemine 30% võrreldes baastasemega (2017) (6a hindamisperiodil) (Target 26) Merre suubuvate sademevee otselaskmete (punktrestusallikad) keskkonnamõju vähendamine (BALEE-T33)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: prügi (tahked jäätmed, sh mikroprügi) mõju Inimtegevus: jäätmekäitlus, sh reovee puhastamine ja keskkonda juhtimine
HKS tunnused	D10
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D10C1, D10C2, D10C3, D10C4
Geograafiline ala	Maismaa
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Tehnoloogiate rakendamine reoveepuhastuses (sh sademevesi) mikroprügi püüdmise efektiivsuse tõstmiseks, sh Parimate võimalike tehnoloogiate tutvustamine; Tehnoloogiate rakendamise eesmärkide sätestamine (efektiivsus, puhastatava vee hulga järgi kohustuse, ajagraafiku jmt seadmine)
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Reoveepuhastite arv, kus tõhusamad tehnoloogiad on rakendatud Proportsionaalselt heitvee hulk, mis vastavate tehnoloogiatega puhastatakse Keskmine mikroplasti eemaldamise efektiivsus
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, Veepuhastusjaamad
Regionaalne koordineeritus	Regionaalselt koordineeritud meede
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M052

Kood	BALEE-M052
Nimi	Biolagunevate pesemisvahenditele (pesunuustikud, harjad jmt) kasutamisele üleminek
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	Euroopa strateegia plasti kohta ringmajanduses, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid 94/62/EÜ ja 2008/98/EÜ ja (EL) 2019/904
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	29 – Meetmed merekeskkonnas prügi vähendamiseks
Keskkonnaalased sihid	Prügi mõju (makro- ja mikroprügi) mereprügi koguste (sh. hüljatud võrgud) vähenemine 30% võrreldes baastasemega (2017) (6a hindamisperiodil) (Target 26)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: prügi (tahked jäätmed, sh mikroprügi) mõju Inimtegevuse valdkonnad: Põllumajandus, metsandus, tööstus, energiatootmine, transport, reoveepuhastus, vesiviljelus, jt.
HKS tunnused	D10
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D10C1, D10C2, D10C3, D10C4
Geograafiline ala	Maismaa
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Regulatsiooni väljatöötamine ja kehtestamine järk-järguliseks üleminekuks biolagunevate pesuvahendite (pesunuustikud, harjad jmt) kasutamisele
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Regulatsioon välja töötatud ja rakendatud Biolagunevate pesuvahendite osakaal kasutatavate nuustikute, harjade hulgas
Rakendaja / huvirühmad	KeM
Regionaalne koordineeritus	HELCOM
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M053

Kood	BALEE-M053
Nimi	Kesise kulumiskoeffitsiendiga rehvide kasutusest kõrvaldamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	Tehnoülevaatuse direktiiv 2014/45/EL
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	21 - Meetmed linnadest, transpordi- ja ehitustaristust tulenevate saasteainete ennetamiseks või ohjamiseks 29 – Meetmed merekeskkonnas prügi vähendamiseks
Keskonnaalased sihid	Prügi mõju (makro- ja mikroprügi) mereprügi koguste (sh. hüljatud võrgud) vähenemine 30% võrreldes baastasemega (2017) (6a hindamisperiodil) (Target 26)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: prügi (tahked jäätmed, sh mikroprügi) mõju Inimtegevus: maismaatransport, tööstus
HKS tunnused	D10
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D10C1, D10C2, D10C3, D10C4
Geograafiline ala	Maismaa
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Regulatsiooni väljatöötamine ja kehtestamine kesise kulumiskoeffitsiendiga rehvide eemaldamiseks kasutusest, sh <ul style="list-style-type: none"> Eestis müügil olevatele rehvidele kulumise indikaatori olemasolu nõudmine Kulumiskoeffitsiendiga <300 rehvide kasutamise keelamine
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Regulatsioon välja töötatud ja kehtestatud Eestis müüdavate rehvide minimaalselt lubatud ja keskmine kulumiskoeffitsient
Rakendaja / huvirühmad	MKM, Transpordiamet, KeM
Regionaalne koordineeritus	
Lisainfo	

MEEDE BALEE-M055

Kood	BALEE-M055
Nimi	Kiiruspiirangute kehtestamine tundlike alade lähedal või aegadel
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HELCOM BSAP ja müra tegevuskava
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	28 – Meetmed veealuse müra vähendamiseks
Keskkonnaalased sihid	
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: Ained, prügi ja energia; Inimtekkeline müra (impulsiivne, pidev) Inimtegevus: Laevandus, Transporditaristu, Taastuenergia (tuule-, laine- või tõusuvee-energia) tootmine, sh sellega seotud taristu, Turismi ja vaba aja veetmisega seotud tegevus, Teadusuuringud ja haridus
HKS tunnused	D11
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad
HKS kriteeriumid	D11C1, D11C2, D10C3
Geograafiline ala	Rannikumeri (territoriaalmeri, majandusvöönd)
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Regulatsiooni väljatöötamine ja rakendamine kiiruspiirangute kehtestamiseks tundlike alade lähedal või aegadel (sh lõbusõidulustele), sh Veealuse müra mõttes tundlike alade defineerimine; Aluste/tegevuste määratlemine, millele regulatsiooni rakendatakse; Vastava õiguse delegeerimine (KOV, Keskkonnaamet)
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Normid välja töötatud (kaasajastatud) Regulatsioon välja töötatud ja kehtestatud Ajutise/alalise piirangutega ala ulatus
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, KOV, KeM, MKM
Regionaalne koordineeritus	HELCOM
Lisainfo	

5. LISA 2 – OLEMASOLEVATE MEETMETE TÄIENDUSETTEPANEKUD

MEETME BALEE-M002 „VESIVILJELUSE PIIRKONDLIKE KAVADE KOOSTAMINE VÕIMALIKU KESKKONNASURVE OHJAMISEKS“ TÄIENDUSETTEPANEKUD

Kood	BALEE-M002-01
Nimi	Arendada edasi meetet „Vesiviljeluse piirkondlike kavade koostamine võimaliku keskkonnasurve ohjamiseks“, et võimaldada mere vesiviljelust vältides toitainete koormuse suurenemist.
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	BG Strategy, HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	
Keskonnaalased sihid	<p>1.1. Kõikide võtmeliikide levik vastab nende looduslikule levilale.</p> <p>1.2. Võtmeliikide asurkondade arvukus on tasemel, mis tagab populatsioonide pikaajalise säilimise.</p> <p>1.3. Võtmeliikide asurkondade demökoloogilised ja autökoloogilised parameetrid on tasemel, mis tagavad nende populatsioonide pikaajalise säilimise.</p> <p>1.4. Tähtsamate elupaikade levik ei vähene määral, mis ohustaks elupaiga jätkusuutlikkust.</p> <p>1.5. Tähtsamate elupaikade ulatus ei vähene määral, mis ohustaks elupaiga jätkusuutlikkust.</p> <p>1.6. Tähtsamate elupaikade seisund tagab mitmekesiste looduslike koosluste olemasolu.</p> <p>1.7. Ökosüsteemi struktuur on häirimata ja tagab ökosüsteemi teenuste jätkusuutlikkuse.</p>
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	<p>Looduslike elukoosluste hävimine või muutumine looma- või taimeliikide kasvatamise tõttu</p> <p>Merepõhja füüsiline häirimine (ajutine või püsiv)</p> <p>Toitainete mõju – haju- ja punktreostusallikad, õhusaastasadestis</p> <p>Orgaanilise aine mõju – haju- ja punktreostusallikad</p> <p>Merevesiviljelus, sh sellega seotud taristu*</p>
HKS tunnused	D1, D5, D6
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D1C6; D5C1, D5C2, D5C3, D5C4, D5C5, D5C6, D5C7, D5C8; D6C2, D6C3
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	<p>Eelmise meetmekava käigus teostati rida ettevalmistavaid tegevusi saamaks aru Eesti rannikumere ja avamere potentsiaalset arendada traditsioonilist ja innovatiivset vesiviljelust olukorras, kus toitainete lisamine merekeskkonda ei ole soovitatav. Selleks, et maksimaalselt utiliseerida uut teadmist ja võimalikku tehnoloogia arengut nii vesiviljeluse kui toitainete koormuse vähendamisel tuleb minna edasi piirkondlike kavade koostamisega.</p> <p>Tingimuste loomine vesiviljeluse jätkusuutlikuks kasvuks, vesiviljeluse ruumiline planeerimine, vesiviljeluse ja keskkonna vaheliste konfliktide ennetamine piirkondlike kavade koostamise abil.</p> <p>Tegevused:</p> <p>1. Piirkondlikul tasemel tehakse uuringud vesiviljeluse liikide ja vormide</p>

	<p>võimalustest ja võimalikust keskkonnamõjust.</p> <p>2. Koostatakse piirkondlikud vesiviljeluse kavad, mis lähtuvad toitainete neutraalsetest või merekeskkonnast toitaineid väljaviivatest lahendustest.</p> <p>3. Kavade KSH/KMH.</p> <p>4. Kavade kinnitamine.</p> <p>5. Vesiviljeluse seminarid/ettekanded/teabepäevad, raadio-/teleintervjuud.</p>
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Koostatud ja kinnitatud kavade arv
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, Keskkonnaministeerium
Regionaalne koordineeritus	HELCOM
Lisainfo	Nt veebilink

Kood	BALEE-M002-02
Nimi	Ohtlike ainete koormuse suurenemise vältimine vesiviljeluses
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	3 12 15 16
Keskkonnaalased sihid	Eesti mereala jaoks oluliste ohtlike ainete (HELCOM tuumindikaatorite) inimtekkeliste koormuste järkjärguline vähendamine. (Target 23)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegurid: Ained, prügi ja energia: muude ainete (nt sünteetiliste ja mittesünteetiliste ainete, radionukliidide) mõju; toitainete mõju; Inimtegevus: Vesiviljelus
HKS tunnused	D8, D5
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D8C1 – Saasteainete sisaldused merekeskkonnas ei ületa kehtestatud piirväärtusi (D8C1.1 – D8C1.62); D9C1 – saasteainete sisaldus loodusest pärit mereandides ei ületa kehtestatud piirnorme (D9C1.1 – D9C1.6); D8C2 – saasteainete mõju liikide ja elupaikade seisundile; D8C3 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite ulatus ja kestus, primaarne; D8C4 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite mõju liikide tervisele ja elupaikade seisundile, sekundaarne
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Olemasoleva meetme „Vesiviljeluse piirkondlike kavade koostamine võimaliku keskkonnasurve ohjamiseks“ puhul mere vesiviljeluse võimaldamiseks vältida ohtlike ainete koormuse suurenemist. Eelmise meetmekava käigus teostati rida ettevalmistavaid tegevusi saamaks aru Eesti rannikumere ja avamere potentsiaalset arendada traditsioonilist ja innovatiivset vesiviljelust olukorras, kus toitainete ja saasteainete lisandumine merekeskkonda ei ole soovitatav. Selleks, et maksimaalselt utiliseerida uut teadmist ja võimalikku tehnoloogia arengut nii vesiviljeluse kui toitainete ja saasteainete koormuse vähendamisel tuleb minna edasi piirkondlike kavade koostamisega.

Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Seire tulemused kinnitavad saasteainete merekeskkonda ja elustikku lisandumise puudumist. Koostatud ja kinnitatud piirkondlikud kavad.
Rakendaja / huvirühmad	KeM, MeM, Keskkonnaamet
Regionaalne koordineeritus	HELCOM?
Lisainfo	

MEETME BALEE-M010 „OTSE MERRE JUHITAVA SADEMEVEEKANALISATSIOONI JA PUHASTUSSÜSTEEMIDE KORRASTAMINE, ET OHJATA SADEMEVEEGA TOITAINETE, OHTLIKE AINETE JA PRÜGI SISSEKANNET MERRE“
TÄIENDUSETTEPANEK

Kood	
Nimi	Tehismärgalade rajamine toitainete, mikroplasti ja ohtlike ainete koormuse leevendamiseks Läänemerele
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	3 12 15 16
Keskkonnaalased sihid	Eesti mereala jaoks oluliste ohtlike ainete (HELCOM tuumindikaatorite) inimtekkeliste koormuste järkjärguline vähendamine. (Target 23)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegurid: Ained, prügi ja energia: muude ainete (nt sünteetiliste ja mittesüsteetiliste ainete, radionukliidide) mõju; toitainete mõju; prügi mõju. Inimtegevus: Põllumajandus; Jäätmekäitlus ja -kõrvaldus
HKS tunnused	D8, D10, D5
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D8C1 – Saasteainete sisaldused merekeskkonnas ei ületa kehtestatud piirväärtusi (D8C1.1 – D8C1.62), primaarne; D9C1 – saasteainete sisaldus loodusest pärit mereandides ei ületa kehtestatud piirnorme (D9C1.1 – D9C1.6), primaarne; D8C2 – saasteainete mõju liikide ja elupaikade seisundile, sekundaarne; D8C3 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite ulatus ja kestus, primaarne; D8C4 – märkimisväärsete akuutsete reostusjuhtumite mõju liikide tervisele ja elupaikade seisundile, sekundaarne
Geograafiline ala	Maismaa
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Põhimõtete väljatöötamine ja rakendamine, et toetada tehismärgalade rajamist, et vähendada toitainete, mikroplasti ja ohtlike ainete sattumist Läänemerre ja selle alambasseinidesse
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Põhimõtted rakendatud Saasteainete, toitainete ja prügi seire tulemused
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, keskkonnaministeerium, maaeluministeerium
Regionaalne koordineeritus	HELCOM
Lisainfo	

MEETME BALEE-M008 „PÜÜGIANDMETEST TEAVITAMISE ELEKTROONILISE SÜSTEEMI RAKENDAMINE
KALAPÜÜGI PAREMAKS KONTROLLIMISEKS JA PÜÜGIVAHENDITE HÜLGAMISE VÄLISTAMISEKS“

TÄIENDUSETTEPANEK

Kood	
Nimi	Kalapüügivahendite markeerimine/taaskasutuse või pandimaksu süsteemi loomine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	19 – Meetmed vabaajaveetmisega (sh. harrastuskalapüük) seotud kahjuliku mõju ärahoidmiseks ja ohjamiseks; 29 – Meetmed merekeskkonnas prügi vähendamiseks
Keskkonnaalased sihid	Prügi mõju (makro- ja mikroprügi) mereprügi koguste (sh. hüljatud võrgud) vähenemine 30% võrreldes baastasemega (2017) (6a hindamisperioodil)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: prügi (tahked jäätmed, sh mikroprügi) mõju Inimtegevus: Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik)
HKS tunnused	D10
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D10C1, D10C2, D10C3, D10C4
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Luuakse süsteem kalapüügivahendite püsivaks markeerimiseks ja taaskasutamiseks (pandimaksu seadmine analoogselt pakendiga).
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Süsteem käivitatud; Kogutud pandimaksu kogus; Taaskasutatud kalavõrkude kogus.
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, kohalikud omavalitsused, kalandusettevõtted, sadamad
Regionaalne koordineeritus	Võiks olla koordineeritud HELCOMiga
Lisainfo	MARELITT Baltic projekt: https://www.marelittbaltic.eu/

6. LISA 3 – KAVANDATAVAD UURINGUD

UURING BALEE-R023

Kood	BALEE-R023
Nimi	Uute võõrliikide keskkonnamõju väljaselgitamine ja nende tasandusmeetmete väljatöötamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	14, 18, 34
Keskkonnavalasid sihid	2.2. Võõrliigid ei kujuta endast ohtu kohalikele liikidele, kooslustele ja ökosüsteemide pikaajalisele säilimisele
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	
HKS tunnused	D2
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Kalad
HKS kriteeriumid	D2C2 – Selliste kohanenud võõrliikide, eelkõige invasiivsete võõrliikide arvukus ja ruumiline jaotumus, kelle kahjulik mõju teatavatele liigirühmadele või elupaiga põhitüüpidele on märkimisväärne; D2C3 – Teisene kriteerium: Liigirühma selline osa või elupaiga põhitüübi selline ruumiline ulatus, mis on võõrliikide, eelkõige invasiivsete võõrliikide tekitatud kahju tõttu muutunud.
Geograafiline ala	Rannikuveed
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Lääne-lontmudila esinemine tuvastati Eestis viimasel aastal. Samas ei ole sisuliselt üldse teavet selle kohta, kui suur on selle liigi levila või potentsiaalne mõju Eesti rannikumeres. Vaja on: 1) Välja selgitada selle liigi levila ulatus Eesti rannikumeres; 2) Välja töötada ja rakendada Lääne-lontmudila ja selle liigi potentsiaalse keskkonnamõju seire meetodid; 3) Selgitada meetmete kasutatavust selle võõrliigi leviku ja keskkonnamõju piiramiseks ning vastavalt saadud tulemustele vastavaid meetmeid rakendada. Tegu on uuringuga, mis võib viia meetme rakendamiseni, st tehnilise meetmeni kategoorias 7. Leevendus- ja heastamisvahendid: majandamisvahendid, mis suunavad inimtegevust mereökosüsteemide kahjustatud komponentide taastamisele.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Lääne-lontmudila levila ja arvukuse väljaselgitamine. Liigi keskkonnamõju hinnangud ning selle vähendamiseks ette võetud meetmed.
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaministeerium
Regionaalne koordineeritus	Tegevused kattuvad HELCOM tasemel koordineeritud meetmega „ <i>Adoption and implementation of a HELCOM Roadmap on Biofouling Management</i> “
Lisainfo	

UURING BALEE-R025

Kood	BALEE-R025
Nimi	Võõrliikide varajase avastamise süsteemi loomine rakendades keskkonna DNA (eDNA) meetodikat.
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	Meetmed võõrliikide ja sissetoodud patogeenide kahjuliku mõju ärahoidmiseks ja ohjamiseks (18). Meetmed võõrliikide merekeskkonda sissetoomise ja leviku vähendamiseks ning ohjamiseks (34).
Keskonnaalased sihid	2.1. Uusi võõrliike läbi primaarse invasiooni ei lisandu. 2.2. Võõrliigid ei kujuta endast ohtu kohalikele liikidele, kooslustele ja ökosüsteemide pikaajalisele säilimisele
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Oluline survetegur, mida meede mõjutab on võõrliikide sissetoomine või levik.
HKS tunnused	Uusi võõrliike läbi primaarse invasiooni ei lisandu
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	- Merepiirkonna või -allpiirkonna merelindude, imetajate, roomajate, kalade ja peajalgsete liikide rühmad; - Veesamba (pelaagilise) ja merepõhja (bentilise) elupaiga põhitüübid või muud elupaigatüübid, sh nende bioloogilised kooslused, kogu merepiirkonnas või -allpiirkonnas; - Ökosüsteemide struktuur, funktsioonid ja protsessid, mis on seotud pelaagiliste/bentiliste koosluste struktuuriga (pelaagiliste/bentiliste koosluste struktuur, ökosüsteemid, toiduahel).
HKS kriteeriumid	D2C1- inimtegevusega loodusesse sisse toodud võõrliikide arv. D2C2- kohanenud võõrliikide arvukus ja nende ruumiline jaotus. D2C3- võõrliikide poolt ohustatud liigirühma või elupaigatüübi ulatus, mis on võõrliikide tõttu kahjustunud või muutunud.
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	<u>Kirjeldus</u> Uuring meetmete väljatöötamiseks on vajalik, et tagada võõrliikide varajane avastamine. Keskkonna DNA (eDNA) analüüs on uudne meetod, mis võimaldab kirjeldada liigirohkust sh. uusi liike merevee (või sette) proovide põhjal. Meta-triipkoodistades merevee (või sette) proovist leitud geneetilise materjali ja võrreldes seda varasemates geenianalüüsidest leitud materjaliga on võimalik tuvastada uusi või oma levilat suurendanud võõrliike. Antud meetodi eeliseks on selle suurem efektiivsus (sh. laiem ruumiline katvus) võrreldes kasutusel olevate traditsiooniliste meetoditega, mis põhinevad liikide morfoloogilisel tuvastamisel konkreetsest punktist kogutud proovist. eDNA võimaldab tuvastada võõrliike tema keskkonda jäetud „jälje“ põhjal, st. konkreetse võõrliigi isendi esinemine proovis pole vajalik (sel viisil saab tuvastada varakult vähearvuka võõrliigi esinemist, kes muidu traditsiooniliselt kogutavasse proovi ei satuks). <u>Meetme tüüp</u> 5. Võimaluse korral merereostuse jälgitavust parandavad meetmed. <u>Tegevused:</u> - meetodika väljatöötamine (projekt mereRITA) - geneetilise materjali võrdlusandmebaasi loomine
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Meetodika on seires rakendatav Seire tulemused kinnitavad võõrliikide lisandumise puudumist
Rakendaja / huvirühmad	KKM
Regionaalne koordineeritus	Regionaalne meede

Lisainfo	
----------	--

UURING BALEE-R027

Kood	BALEE-R027
Nimi	Harrastuspüügi osatähtsuse hindamine ja reguleerimine kalavarude kasutamisel
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	EL Ühtne kalanduspoliitika
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	14, 19, 20, 35,
Keskkonnaalased sihid	1.1. Kõikide võtmeliikide levik vastab nende looduslikule levilale; 1.2. Võtmeliikide asurkondade arvukus on tasemel, mis tagab populatsioonide pikaajalise säilimise; 1.3. Võtmeliikide asurkondade demökoloogilised ja autökoloogilised parameetrid on tasemel, mis tagavad nende populatsioonide pikaajalise säilimise; 3.1. Kalapüügist tulenev surve tähtsamatele kalapopulatsioonidele ei ohusta nende populatsioonide pikaajalist säilimist; 3.2. Tähtsamate kala-asurkondade reproduktiivvõime on tagatud; 3.3. Töenduslike kalapopulatsioonide vanuseline ja suuruseline koosseis tagab populatsioonide asurkondade pikaajalise säilimise; 4.2. Toiduvõrgustiku tipmiste võtmeliikide osakaal on vastavuses ökosüsteemi kandevõimega; 4.3. Peamiste troofiliste rühmade proportsioonide muutused ei ohusta toiduvõrgustiku terviklikkust.
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Looduslike liikide väljapüük või suremus/vigastatus (töendusliku ja harrastuspüügi tulemusel); Elusressursside ammutamine: Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik).
HKS tunnused	D1, D3, D4
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Kalad
HKS kriteeriumid	D1C2: Inimtekkelised survetegurid ei ole liigi populatsiooni arvukust kahjulikult mõjutanud ning liigi pikaajaline elujõulisus on tagatud; D1C3: Liigi populatsiooni demograafilised omadused (nt keha suurus või vanuseline struktuur, sooline jagunemine, sigivuse määr ja ellujäämise määr) osutavad tervele populatsioonile, millele inimtekkelised survetegurid ei ole kahjulikku mõju avaldanud. D1C4 –liigi levikuala ja, kui see on asjakohane, leviku muster on kooskõlas valitsevate füsiograafiliste, geograafiliste ja kliimatingimustega; D1C5 –liikide elupaikadel on vajalik ulatus ja tingimused, et toetada liike nende eri eluetappides; D3C1: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kalastussuremus on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või alla selle; D3C2: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kudekarja biomass on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või üle selle; D3C3: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide isendite vanuseline ja suurusjaotus populatsioonis näitab, et populatsioon on terve. Populatsioonis peab olema suur vanade ja suurte isendite osakaal ning kasutamise kahjulik mõju geneetilisele mitmekesisusele peab olema väike; D4C1: Inimtekkelised survetegurid ei ole troofilise gildi mitmekesisust (liigilist koosseisu ja liikide suhtelist arvukust) kahjulikult mõjutanud; D4C3: Inimtekkelised survetegurid ei ole isendite suurusjaotust troofilises gildis kahjulikult mõjutanud.
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Harrastuslik kalapüük saavutab aina enam populaarsust ja samas on muutunud harrastuspüügi vahendid aina tõhusamaks. Seega võib

	<p>harrastuspüügi surve kalaasurkondadele kohati olla võrreldav kutselise kalapüügiga. Samas kogutakse andmeid harrastusliku kalapüügi ulatuse ja mõju kohta kalaasurkondadele väga üksikute kalavarude kohta. Tagamaks, et kalavarude majandamisel võetakse aluseks reaalsed antropogeense suremuse tegurid on vajalik saada ülevaade ka harrastusliku kalapüügi saakidest ning ulatusest. Selleks on vaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Töötada välja meetodid harrastusliku kalapüügi ulatuse ja saagi koguste seireks ning viia läbi uuringud seiremetoodika täpsuse hindamiseks 2) Selgitada välja erinevate harrastuslike kalapüügiviiside ulatus ning püütud kalade kogused 3) Rakendada saadud teadmisi kalaasurkondade majandamisel. <p>Keskkonnavalaste sihtide saavutamiseks on vajalik kaasata tehnilisi- (uuringud) ja seadusandlikke meetmeid (vastavate uuringutulemuste rakendamine).</p> <p>Seega on sihtide saavutamiseks kaasatud potentsiaalselt tegevused meetmeprogrammidest: 4. Juhtimise koordineerimise meetmed: vahendid juhtimise koordineerimise tagamiseks ja 8. Teabevahetus, huvirühmade kaasamine ja üldsuse teadlikkuse suurendamine.</p>
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Harrastuspüügi ulatuse ja saagikoguste seire rakendamine ning saadud tulemuste rakendamine kalavarude majandamisel.
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaministeerium/harrastuskalapüüdjad, kalurid
Regionaalne koordineeritus	Regionaalne meede
Lisainfo	

UURING BALEE-R028

Kood	BALEE-R028
Nimi	Kalavarude majandamiseks kasutatavate saagiandmete kalibreerimine reaalsete saakide suhtes
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	EL Ühtne kalanduspoliitika
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	14, 19, 20, 35,
Keskkonnaalased sihid	1.1. Kõikide võtmeliikide levik vastab nende looduslikule levilale; 1.2. Võtmeliikide asurkondade arvukus on tasemel, mis tagab populatsioonide pikaajalise säilimise; 1.3. Võtmeliikide asurkondade demökoloogilised ja autökoloogilised parameetrid on tasemel, mis tagavad nende populatsioonide pikaajalise säilimise; 3.1. Kalapüügist tulenev surve tähtsamatele kalapopulatsioonidele ei ohusta nende populatsioonide pikaajalist säilimist; 3.2. Tähtsamate kala-asurkondade reproduktiivvõime on tagatud; 3.3. Töenduslike kalapopulatsioonide vanuseline ja suuruseline koosseis tagab populatsioonide asurkondade pikaajalise säilimise; 4.2. Toiduvõrgustiku tipmiste võtmeliikide osakaal on vastavuses ökosüsteemi kandevõimega; 4.3. Peamiste troofiliste rühmade proportsioonide muutused ei ohusta toiduvõrgustiku terviklikkust.
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Looduslike liikide väljapüük või suremus/vigastatus (töendusliku ja harrastuspüügi tulemusel); Elusressursside ammutamine: Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik).
HKS tunnused	D1, D3, D4
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Kalad
HKS kriteeriumid	D1C2: Inimtekkelised survetegurid ei ole liigi populatsiooni arvukust kahjulikult mõjutanud ning liigi pikaajaline elujõulisus on tagatud; D1C3: Liigi populatsiooni demograafilised omadused (nt keha suurus või vanuseline struktuur, sooline jagunemine, sigivuse määr ja ellujäämise määr) osutavad tervele populatsioonile, millele inimtekkelised survetegurid ei ole kahjulikku mõju avaldanud. D1C4 –liigi levikuala ja, kui see on asjakohane, leviku muster on kooskõlas valitsevate füsiograafiliste, geograafiliste ja kliimatingimustega; D1C5 –liikide elupaikadel on vajalik ulatus ja tingimused, et toetada liike nende eri eluetappides; D3C1: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kalastussuremus on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või alla selle; D3C2: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kudekarja biomass on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või üle selle; D3C3: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide isendite vanuseline ja suurusjaotus populatsioonis näitab, et populatsioon on terve. Populatsioonis peab olema suur vanade ja suurte isendite osakaal ning kasutamise kahjulik mõju geneetilisele mitmekesisusele peab olema väike; D4C1: Inimtekkelised survetegurid ei ole troofilise gildi mitmekesisust (liigilist koosseisu ja liikide suhtelist arvukust) kahjulikult mõjutanud; D4C3: Inimtekkelised survetegurid ei ole isendite suurusjaotust troofilises gildis kahjulikult mõjutanud.
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Eestis põhineb väga suur osa teadmistest, millel omakorda põhinevad kalavarude majandamise otsused kalurite poolt esitatavatel püügiandmetel.

	<p>Samas seatakse mõnede huvigruppide poolt sellisel viisil kogutud teabe korrektsus sageli kahtluse alla. Samuti on näidatud, et Euroopas võivad kohati kalurite raporteeritud saagiandmete keskvaärtused erineda oluliselt usalduskalurite eeldatavalt esinduslikest saagiandmetest. Tagamaks, et kalavarude majandamisel võetakse aluseks reaalsed antropogeense suremuse tegurid on vajalik saagiandmete kalibreerimine reaalsete saakide suhtes.</p> <p>Selleks on vaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Töötada välja meetodid kalavarude majandamiseks kasutatavate saagiandmete kalibreerimiseks reaalsete saakide suhtes; 2) Kontrollida saadud tulemuste õigsust; 3) Rakendada saadud teadmisi kalaasurkondade majandamisel. <p>Keskkonnaalaste sihtide saavutamiseks on vajalik kaasata tehnilisi- (uuringud) ja seadusandlikke meetmeid (vastavate uuringutulemuste rakendamine).</p> <p>Seega on sihtide saavutamiseks kaasatud potentsiaalselt tegevused meetmeprogrammidest: 4. Juhtimise koordineerimise meetmed: vahendid juhtimise koordineerimise tagamiseks ja 8. Teabevahetus, huvirühmade kaasamine ja üldsuse teadlikkuse suurendamine.</p>
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Uuringute läbiviimine, kalibreerimismetoodika rakendamine.
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaministeerium, Põllumajandusministeerium/ kalurid
Regionaalne koordineeritus	Regionaalne meede
Lisainfo	

UURING BALEE-R029

Kood	BALEE-R029
Nimi	Lesta ja läänemere lesta liigipõhise majandamise väljatöötamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	EL ühtne kalanduspoliitika
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	14, 19, 20,
Keskkonnaalased sihid	3.1.Kalapüügist tulenev surve tähtsamatele kalapopulatsioonidele ei ohusta nende populatsioonide pikaajalist säilimist; 3.2. Tähtsamate kala-asurkondade reproduktiivvõime on tagatud; 3.3. Töõnduslike kalapopulatsioonide vanuseline ja suuruseline koosseis tagab populatsioonide asurkondade pikaajalise säilimise.
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Looduslike liikide väljapüük või suremus/vigastatus (töõndusliku ja harrastuspüügi tulemusel); Elusressursside ammutamine: Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik).
HKS tunnused	D1, D3
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Kalad
HKS kriteeriumid	D1C4 –liigi levikuala ja, kui see on asjakohane, leviku muster on kooskõlas valitsevate füsiograafiliste, geograafiliste ja kliimatingimustega; D3C1: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kalastussuremus on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või alla selle; D3C2: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide populatsioonide kudekarja biomass on maksimaalset jätkusuutlikku saagikust võimaldaval tasemel või üle selle; D3C3: Kaubanduslikel eesmärkidel kasutatavate liikide isendite vanuseline ja suurusjaotus populatsioonis näitab, et populatsioon on terve. Populatsioonis peab olema suur vanade ja suurte isendite osakaal ning kasutamise kahjulik mõju geneetilisele mitmekesisusele peab olema väike.
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Lestaasurkond ei ole Eesti merealadel heas seisundis. Lisaks on selgunud, et seni ühtsena hinnatud lestavaru koosneb kahest erinevast liigist: läänemere lest ja rannikulest. Samas ei ole teada, kui suur on nende lestaliikide osakaal varu ja saagi moodustamisel. Samuti puudub teave nende erinevate liikide leviku ja arvukuse kohta Eesti merealadel. Tagamaks mõlema liigi hea seisund on vaja: 1) Välja selgitada mõlema lestaliigi osakaal Eesti lestavaru ja saakide moodustamisel; 2) Välja selgitada mõlema lestaliigi levikuulatus ning turgutusosalad Eesti rannikumeres; 3) Selgitada lesta ja läänemere lesta rännete ulatust ning seotust Eesti mereala naaberaladega; 4) Töötada välja ja rakendada kavad mõlema lestaliigi jätkusuutlikuks majandamiseks. Keskkonnaalaste sihtide saavutamiseks on vajalik kaasata tehnilisi- (liikide seisundi, ulatuse ja arvukuse uuringud) ja seadusandlikke meetmeid (mõlema lestaliigi majandamise kava). Seega on sihtide saavutamiseks kaasatud potentsiaalselt tegevused meetmeprogrammidest: 1. Sisendite kontrollimeetmed: majandamismeetmed, mis mõjutavad lubatud inimtegevuse määra. 3.

	Ruumilise ja ajalise leviku kontroll: majandamismeetmed, mis mõjutavad seda, kus ja millal teatud tegevusel toimuda lastakse. 4. Juhtimise koordineerimise meetmed: vahendid juhtimise koordineerimise tagamiseks.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Liikide osakaalud varu ja saagi moodustamisel on välja selgitatud, mõlema liigi majandamine toimub vastavate teadmiste põhised.
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaministeerium/kalurid
Regionaalne koordineeritus	Tegevused kattuvad osaliselt HELCOM tasemel koordineeritud meetmega: „A set of 7 measures for coastal fish“
Lisainfo	

UURING BALEE-R031

Kood	BALEE-R031
Nimi	Regionaalselt koordineeritud meetmete rakendamine toitainete koormuse vähendamise eesmärkide saavutamiseks
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	VPRD jt
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	14 – Uuringud, teadmiste täiendamine määramatuse vähendamiseks
Keskkonnaalased sihid	Eesti toitainete inimtekkelise koormuse vähendamine vastavalt HELCOMis kokkulepitule (BSAP, CART) (Target 16)
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegurid: Ained, prügi ja energia - Toitainete koormus haju- ja punktreostusallikatest vee ja õhu kaudu Inimtegevuse valdkonnad: Põllumajandus, metsandus, tööstus, energiatootmine, transport, reoveepuhastus, vesiviljelus, jt.
HKS tunnused	D5
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D5C1
Geograafiline ala	Maismaa, Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	Ida-Eesti ja Lääne-Eesti vesikond
Meetme kirjeldus	<p>Uuringud on suunatud teadmiste lünkade kõrvaldamisele, et kehtestada regionaalselt koordineeritud efektiivsed, realistlikud ja „reostaja maksab“ printsiipi järgivad meetmed Läänemere eutrofeerumise ohjamiseks.</p> <p>Alaeesmärgid ja tegevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Määrata veemajanduskavade meetmete rakendamisega saavutatav toitainete koormuse vähenemine Läänemerele (alam-basseinide kaupa) ja võrrelda seda HELCOM tegevuskava eesmärkidega. Vajadusel korrigeerida meetmete rakendamise prioriteete, ruumilist jaotust, vmt. • Määrata rannikuvee kogumite maksimaalsed lubatud lämmastiku ja fosfori koormused, et saavutada HKS. • HELCOM koostöö tõhustamine toitainete koormusega seotud eesmärkide saavutamiseks, sh Eestist lähtuva loodusliku koormuse hindamine, inimtekkelise osale „reostaja maksab“ printsiibi rakendamise tagamine. • Hinnata sisemise toitainete koormuse osakaalu basseinide toitainete bilansis ja analüüsida võimalusi sisemise koormuse pidurdamiseks. • Ettepanekute formuleerimine ja nende rakendamine Eesti regulatsioonides ja/või HELCOM soovitusena.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	VPRD ja Läänemere tegevuskava (MSRD) eesmärgid on kooskõlas; Rannikuveekogumite arv, millele on määratud HKS saavutamisele vastavad toitainete koormused; Läänemere tegevuskava eesmärgid arvestavad loodusliku koormuse ja „reostaja maksab“ printsiibiga; Basseinide arv, millele on olemas usaldusväärsed sisemise koormuse hinnangud; Piisavad regulatsioonid ja HELCOM soovitused.
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaministeerium koostöös ülikoolidega Huvirühmad on põllumajandustootjad ja teised ettevõtted, kust lähtub toitainete koormus, kuid ka kõik mere kasutajad, sh kalurid, merevesiviljeluse arendajad jt

Regionaalne koordineeritus	Rakendamine on võimalik suures osas ainult läbi Eesti aktiivse osalemise HELCOM koostöös, et tagada meetmete rakendamine HELCOM meetmetena
Lisainfo	

UURING BALEE-R033

Kood	BALEE-R033
Nimi	Merepõhja süsteemse inventuuriprogrammi käivitamine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HD, EU Biodiversity Strategy for 2030, HELCOM BSAP
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	26 – Meetmed merepõhja elupaikade füüsilise kaotuse vähendamiseks (ei ole raporteeritud seoses VRD rannikuveekogumite hüdro-morfoloogiliste tingimustega) 27 – Meetmed merepõhja elupaikade füüsilise häiringu vähendamiseks (ei ole raporteeritud seoses VRD rannikuveekogumite hüdro-morfoloogiliste tingimustega) 37 – Meetmed mereökosüsteemide, sh elupaikade ja liikide, taastamiseks ja säilitamiseks
Keskkonnaalased sihid	1.1. Kõikide võtmeliikide levik vastab nende looduslikule levilale. 1.2. Võtmeliikide asurkondade arvukus on tasemel, mis tagab populatsioonide pikaajalise säilimise. 1.3. Võtmeliikide asurkondade demökoloogilised ja autökoloogilised parameetrid on tasemel, mis tagavad nende populatsioonide pikaajalise säilimise. 1.4. Tähtsamate elupaikade levik ei vähene määral, mis ohustaks elupaiga jätkusuutlikkust. 1.5. Tähtsamate elupaikade ulatus ei vähene määral, mis ohustaks elupaiga jätkusuutlikkust. 1.6. Tähtsamate elupaikade seisund tagab mitmekesiste looduslike koosluste olemasolu. 1.7. Ökosüsteemi struktuur on häirimata ja tagab ökosüsteemi teenuste jätkusuutlikkuse. 6.1. Inimtegevusest põhjustatud merepõhja häirimine ei põhjusta olulisi muutusi merepõhja elupaikade kvaliteedis 6.2. Inimtegevusest põhjustatud merepõhja häirimine ei põhjusta olulisi muutusi merepõhja kooslustes
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Looduslike elukoosluste hävimine või muutumine looma- või taimeliikide kasvatamise tõttu Loodusvarade (kivi, metallimaagid, killustik, liiv, karbid) kaevandamine Taastuenergia (tuule-, laine- või tõusuvee-energia) tootmine, sh sellega seotud taristu Mittetaastuva energia tootmine Kala- ja karbipüük (kutseline, harrastuslik) Kala- ja karbitöötlemine Meretaimede korjamine Kalastus ja muul otstarbel kogumine* Merevesiviljelus, sh sellega seotud taristu
HKS tunnused	D6
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	D6C1, D6C2, D6C3, D6C4, D6C5
Geograafiline ala	Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Merepõhja inventuurid on seni toimunud projektipõhiselt ilma tsentraalse koordineerimiseta. Tulemuseks on äärmiselt ebaühtlane info merepõhja ressursside ja loodusväärtuste kohta. See on suureks takistuseks arendusprojektidele, kuna iga arendaja, eriti piirkonnas, kus on varasem inventuur puudu, peab teostama need inventuurid ja riskima loodusväärtuste avastamisega arendamiseks kavandatud merealal. Takistab ka merepiirkondade majanduslikku kasutusse võtmist.

	<p>Koostatakse pikaajaline kava, merepõhja inventuurideks (geoloogilised uuringud + merepõhja elustiku ja elupaikade inventuur).</p> <p>Mereala tsoneeritakse, prioritseeritakse.</p> <p>Koostatakse uuringute metoodiline juhend (standard)</p>
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Inventeeritud merepõhja pindala
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaamet, kohalikud omavalitsused, Geoloogiateenistus, Ülikoolid
Regionaalne koordineeritus	Võiks olla koordineeritud HELCOMiga ja naaberriikidega
Lisainfo	

UURING BALEE-R037

Kood	BALEE-R037
Nimi	Kliimamuutuste võimalike mõjude hindamine ja vastavate vastutegevuste planeerimine
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	Pariisi konventsioon
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	14 – Uuringud, teadmiste täiendamine määramatuse vähendamiseks
Keskkonnaalased sihid	
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	
HKS tunnused	
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad, Veesamba elupaigad, Merepõhja elupaigad
HKS kriteeriumid	
Geograafiline ala	Maismaa, Rannikuveed, Territoriaalmeri, Majandusvöönd
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	Ida-Eesti ja Lääne-Eesti vesikond
Meetme kirjeldus	Uuringute programmi koostamine ja rakendamine kliimamuutustega seotud mõjude hindamiseks merekeskkonnale Vastavate muudatusettepanekute tegemine juba rakendamisel olevatesse meetmetesse või uute meetmete välja pakkumine
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	
Rakendaja / huvirühmad	Keskkonnaministeerium
Regionaalne koordineeritus	HELCOM
Lisainfo	

UURING BALEE-R054

Kood	BALEE-R054
Nimi	Uuringud veealuse müra mõju vähendamise meetmete kehtestamiseks
Seos teiste poliitikate või regulatsioonidega	HELCOM BSAP ja müra tegevuskava
Meetme tüüp (<i>Key Type of Measures – KTM</i>)	14 – Uuringud, teadmiste täiendamine määramatuse vähendamiseks 28 – Meetmed veealuse müra vähendamiseks
Keskkonnaalased sihid	
Survetegurid ja inimtegevus (MSRD Lisa III tabelid 2a ja 2b)	Survetegur: Ained, prügi ja energia; Inimtekkeline müra (impulsiivne, pidev) Inimtegevus: Laevandus, Transporditaristu, Taastuenergia (tuule-, laine- või tõusuvee-energia) tootmine, sh sellega seotud taristu, Turismi ja vaba aja veetmisega seotud tegevus, Teadusuuringud ja haridus
HKS tunnused	D11
Ökosüsteemi komponent (MSRD Lisa III tabel 1)	Linnud, Imetajad, Kalad
HKS kriteeriumid	D11C1, D11C2
Geograafiline ala	Rannikumeri
VPRD vesikond (<i>VPRD meetme puhul</i>)	
Meetme kirjeldus	Töötada välja tegevuskava veealuse müra ja selle mõju uurimiseks, mille põhjal oleks võimalik välja pakkuda võimalikke meetmeid, sh <ul style="list-style-type: none"> • Uuringute kava koostamine; • Prioriteetsete uuringute läbiviimine (ka koostöös teiste HELCOM riikidega); • Võimalik meetmete formuleerimine järgmisse meetmekavasse.
Indikaatorid meetme tõhususe hindamiseks	Uuringute kava koostatud (kaasajastatud) Uuringuid läbi viidud mahus ... Meetmed esitatud uue meetmekava koostamiseks
Rakendaja / huvirühmad	Ülikoolid, KeM, KIK
Regionaalne koordineeritus	HELCOM (soovitav)
Lisainfo	